

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2010011	Flohr, Alex	SOC-MO	Claudio Bruggink
ONDERWERP			
Muziekonderwijs in één organisatie voor muziek-, techniek- en kunsteducatie			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGelo BESLUIT:

1 in te stemmen met het voornemen van de besturen van Muziekschool en HEIM/CREA om te fuseren tot 1 organisatie voor kunst, cultuur en techniek.

2 op voorwaarde dat een daadwerkelijke fusie plaatsvindt, aan HEIM/CREA een bedrag van € € 407.813,- te reserveren voor:

- a. Kosten overgang pensioenfonds (€ 193.000,-)
- b. Eenmalige afkoop van werkgeverslasten (38.813,-)
- c. eenmalige bijdrage in de transitiekosten naar 1 organisatie (176.000,-)

3 Voor de huisvesting van het muziekonderwijs een bedrag van €410.000,- beschikbaar te stellen, onder de voorwaarde dat geen opdrachten voor investeringen, verbouw en huur mogen worden verstrekt voordat alle toezeggingen van bijdragen ter dekking van de investering en minimaal noodzakelijke inventaris aan de gemeente overlegd kunnen worden.

4 Aan dit besluit de voorwaarde te verbinden dat in de aanloop naar de voorgenomen fusie na besluitvorming over dit raadsvoorstel per direct minimaal 2 leden van het bestuur van HEIM/CREA toetreden tot het bestuur van de stichting Muziekschool Hengelo.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

DE GEMEENTERAAD VAN HENGelo,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2010011	Flohr, Alex	SOC-MO	Claudio Bruggink
ONDERWERP			
Muziekonderwijs in één organisatie voor muziek-, techniek- en kunsteducatie			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Op 19 mei 2015 heeft uw raad in een politieke markt gesproken over de scenario's voor het muziekonderwijs in Hengelo. Aanleiding daarvoor was gelegen in het feit dat het eerder aan de raad aangeboden Plan van Aanpak van de muziekschool van juni 2014 niet afdoende bleek. Door de muziekschool werd aangegeven dat als gevolg van nieuwe feiten verdieping van de Toekomstvisie noodzakelijk was. De toekomstvisie gaf aan op welke wijze de bezuinigingen van in totaal € 550.000,- moesten worden gerealiseerd. Tegelijkertijd had ook gemeente Hof van Twente, waar Delden traditioneel werd bediend door de Hengelose Muziekschool, aangegeven te willen ontvlechten en de subsidie van € 69.800,- geleidelijk te willen stopzetten, met als gevolg een verdere terugloop in subsidie. In totaal moest dus een bezuiniging van € 619.800,- worden ingeboekt. De korting op subsidie was o.a. gebaseerd op een sterke daling van het aantal leerlingen. De bespreking op 19 mei vond plaats aan de hand van een door ons aangeboden rapportage "Scenario's voor muziekonderwijs in Hengelo" over de toekomst van het muziekonderwijs. In de rapportage lagen de volgende scenario's met het oog op continuïteit van muziekonderwijs voor:

- Scenario 1: optimalisatie binnen het huidige construct van de Muziekschool
- Scenario 2: voortzetting van het muziekonderwijs met docenten als ZZP-ers.
- Scenario 3: muzikeducatie en cultuureducatie in één organisatie

Uit die bespreking hebben wij opgemaakt, dat uw raad, breed gedragen, de voorkeur had voor verdere uitwerking van scenario 3, muzikeducatie en cultuureducatie in één organisatie. Tevens hebben wij notie genomen van uw zorgen over het behoud van werk voor het personeel van de Muziekschool. Naar aanleiding van de breed uitgesproken voorkeur voor scenario 3, één organisatie voor cultuur- en muzikeducatie, zijn wij in gesprek gegaan met de besturen van de Muziekschool en HEIM/CREA en zijn wij gezamenlijk tot voorliggend voorstel gekomen.

Cruciaal in dit proces is besluitvorming van uw gemeenteraad over de te verwachten kosten in verband met de reorganisatie van de Muziekschool. Eerder is reeds aangegeven te verwachten dat hier sprake zal zijn van een aanzienlijk eenmalig bedrag, zoals ook al aangekondigd in de scenario's bij de politieke markt van mei 2015. Aan een forse kostenpost kunnen wij in dit proces niet ontkomen. Immers, dit betekent dat wij er niet voor kiezen om de Muziekschool failliet te laten gaan (wat overigens uiteindelijk aanzienlijk duurder voor onze gemeente uit zou pakken).

In dit voorstel staat de keuze voor behoud van het muziekonderwijs met docenten in dienstverband van een organisatie voor muziek- en cultuureducatie (en geen zzp-constructie) centraal, waarbij wij werken aan muziekonderwijs waar Hengelo (nog steeds) trots op kan zijn en waarbij tevens de opgelegde structurele bezuinigingstaakstellingen uit voorgaande jaren gerealiseerd worden. In onze brief Voortgang proces muziekschool, kenmerk 1096203 dd 2 oktober 2015, hebben wij u toegezegd, zodra er zicht bestond op de eenmalige kosten die hiermee gemoeid zijn, wij uw raad een voorstel voorleggen om een bedrag hiervoor te reserveren. Inmiddels hebben wij u over een deel van deze kosten, zijnde de kosten van reorganisatie en afvloeiing van personeel, bericht in onze informerende brief *Voortgang proces Muziekschool – Stand van zaken reorganisatie, kenmerk 2009288*. In deze brief berichtten wij dat we een voorziening hebben getroffen en de financiële effecten zullen betrekken bij de jaarrekening 2015.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

In de *Kunst- en cultuurvisie 2014 – 2020* die uw raad op 23 januari 2014 heeft vastgesteld, staat dat het de gemeentelijke inzet is om de functies in de culturele infrastructuur overeind te houden en activiteiten te ondersteunen. Daarin wordt onderkend dat de culturele instellingen financieel onder druk staan, maar (citaat): *"Om hun functies te kunnen blijven vervullen is integratie noodzakelijk. Vrijblijvende samenwerking is niet effectief. Schaalvoordelen, gezamenlijke uitvoering van overlappende taken, eenduidige aansturing en programmering leiden tot sterkere organisaties."*

Op basis van de uitgangspunten die uw raad heeft vastgesteld in de hiervoor genoemde kunst en cultuurvisie en op basis van de bespreking van de scenario's voor het muziekonderwijs op 19 mei 2015, beschouwen wij voorliggend voorstel als een uitwerking van uw wensen en constateren wij dat dit voorstel inhoudelijk past binnen het door u vastgestelde beleid.

1. Visie 1 organisatie voor muziek, techniek en kunsteducatie

Naar aanleiding van de breed uitgesproken voorkeur voor scenario 3, één organisatie voor cultuur-en muzikeducatie, zijn wij in gesprek gegaan met de besturen van de Muziekschool en HEIM/CREA. Beide partijen hebben de bereidheid uitgesproken mee te werken aan een route naar één organisatie voor muziek- en cultuureducatie.

De directie van HEIM/CREA en de interim-directeur van de Muziekschool hebben in het verlengde daarvan een gezamenlijke visie opgesteld, waarin de verschillende vormen van educatie een vaste en stevige basis vormen. Alleen vanuit die gezamenlijkheid kan een sterke instelling ontstaan die op het vlak van muziek-, techniek- en kunsteducatie het culturele hart van Hengelo vormt.

De fusie van CREA en Techniekmuseum HEIM was vooral ingegeven door de inhoudelijke meerwaarde die de combinatie van cultuur, techniek en wetenschap creëert. De Muziekschool Hengelo staat voor de uitdaging om te reorganiseren. Deze twee ontwikkelingen bieden nu een kans voor Hengelo om te komen tot één stevige, toekomstbestendige culturele organisatie.

In de gezamenlijke visie is het culturele hart van Hengelo zowel een museum als een bruisend centrum voor leren, experimenteren en ervaren: *"Kunst, muziek, techniek en erfgoed zijn onze gouden combinatie. Techniek en kunst zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zonder deze twee en zonder de lessen uit het verleden zouden we nu niet tot slimme innovaties komen. We zijn een warenhuis voor wie op zoek gaat naar verdieping van kennis of het ontdekken van een verborgen talent; we zijn een speciaalzaak voor wie weet wat hij of zij wil. Bij ons is ruimte voor creativiteit, lef en slim combineren. Samenspel en samen creëren staat voorop."*

Uit: "Het culturele hart van Hengelo", opgesteld door de directie van HEIM/CREA en de interim-directie van Muziekschool, d.d. 07 10 2015 (zie bijlage 1 voor de volledige tekst)

Met één nieuwe organisatie en één gezamenlijke huisvesting willen HEIM/CREA en muziekschool:

- een brede, kwalitatief hoogstaande programmering,
- krachtige uitstraling van de nieuwe organisatie, die klaar is voor nieuwe concepten,
- Kennis en ervaring delen
- Efficiënter werken in de backoffice, personele inzet en in gebruik van ruimten
- een stevige basis creëren voor een financieel toekomstbestendige organisatie
- de culturele identiteit van Hengelo versterken
- de stad aantrekkelijker maken voor huidige en toekomstige bewoners.

Wij zijn er van overtuigd dat een brede, kwalitatief hoogstaande programmering en krachtige uitstraling van dit nieuwe 'culturele hart van Hengelo' de culturele identiteit van Hengelo kan versterken en de stad aantrekkelijker kan maken. In het nieuwe centrum kan elke inwoner van Hengelo bijvoorbeeld muzieklessen blijven volgen, maar ook deelnemen aan cross-over activiteiten, die mogelijk worden door de bundeling van disciplines. De nieuwe organisatie zal zich gaan profileren als een bruisend warenhuis voor kunst, muziek, techniek en erfgoed, waardoor direct duidelijk is welke activiteiten en lessen in de programmering te bezoeken en te volgen zijn. Het centrum kan zo ook haar expertise beter inzetten voor de vraag vanuit verschillende doelgroepen, als het onderwijs en het amateurkunstveld. Cultuuronderwijs kan nu als één doorlopende lijn worden ingezet, van leerlingen op het basisonderwijs tot de beoefenaar op leeftijd in één van de vele muziekverenigingen, koren, dans- en theatergroepen in de stad.

Dit concept brengt met zich mee dat de synergie in belangrijke mate samenhangt met de mogelijkheden om te komen tot één stevige centrale, gezamenlijke huisvesting, die tevens de uitvalsbasis vormt voor het werken in de wijken. De éénmalige kosten die hiermee gemoeid zijn, worden in paragraaf 5, Incidentele kosten, beschreven.

2. Personeel na reorganisatieplan Muziekschool

Om te voldoen aan uw en onze wens om de Muziekschool 'schoon' op te laten gaan in een andere organisatie is een zorgvuldig proces doorlopen. Zoals bekend, was het personeelsbestand van de Muziekschool te omvangrijk voor het aantal leerlingen. Voor de zomer hebben wij u geschreven dat wij koersen op overname van het benodigde personeel door Heim/Crea. En daarnaast dat de Muziekschool spoedig over zou moeten gaan tot het aanzeggen van deeltijdontslagen voor personeel.

Op basis van de door de cao ingegeven peildatum is op 1 oktober 2015 het definitieve aantal leerlingen

vastgesteld voor het nieuwe cursusjaar. Dat vormde de basis voor een reorganisatieplan. Ook de OR van de muziekschool heeft een rol gehad in het proces van totstandkoming van dit plan. De OR heeft op 17 november jl. daarover een positief advies gegeven, waarop het bestuur van de muziekschool op dezelfde datum het reorganisatieplan heeft vastgesteld. Uitgaande van de noodzaak en wens van het college om zo snel mogelijk de (deeltijd)ontslagen ter hand te nemen. De gewenste veranderingen betreffen immers niet alleen het terug brengen van het docentenbestand in lijn met het aantal leerlingen, maar ook een nieuwe kijk op de bedrijfsvoering en de leiding van de Muziekschool.

Het bestuur van de Muziekschool heeft de uitvoering van het reorganisatieplan inmiddels voortvarend ter hand genomen. In het reorganisatieplan stond matching tussen vraag (naar lessen) en aanbod (van docenten) centraal. Het aantal vaste contracturen is relatief fors, met ca. 25% terug gebracht. Daarmee bestaan er geen structurele leegstandsuren meer. In onderstaand overzicht is de vaste formatie van het personeelsbestand van de Muziekschool Hengelo weergegeven met enerzijds de peildatum van 1 oktober 2014 en anderzijds, de feitelijke bezetting na reorganisatie. Management, PR en Financiën/control maken op dit moment geen onderdeel uit van de vaste bezetting.

Contractvorm	Peildatum 1 oktober 2014	Na reorganisatie
Vast contract CAR UWU incl HAR	19,86 fte, waarvan	15,08 fte, waarvan
- ondersteunend personeel	4,22	3,55
- onderwijzend personeel	15,64	11,53

Daarnaast vindt met het oog op gebruik maken van een “flexibele schil” inhuur plaats voor die muzieklessen die niet door vast personeel konden worden gegeven. In totaal betreft dat 1 fte, verdeeld over verschillende docenten/instrumenten.

Wanneer niet tot een samengaan van muziekschool en HEIM/CREA wordt besloten, zou dit als het *scenario muziekschool als zelfstandige organisatie* kunnen worden beschouwd.

3. Organisatie en doorontwikkeling

Met de fusie van HEIM&CREA en de muziekschool wordt de basis gelegd voor een bruisend Hengeloos kunst- en cultuurcluster aan de Industriestraat. Om deze stip op de horizon te realiseren en de voordelen van de fusie te verzilveren (synergie in de programmering, efficiency in de bedrijfsvoering en organisatiekracht in de uitvoering), zal de komende jaren niet alleen ingezet worden op innovatie van producten en diensten, maar ook op de (door)ontwikkeling van een toekomstbestendig businessmodel (de wijze waarop de organisatie waarde creëert, levert en te gelde maakt).

Voor de muziekeducatie zal daarbij kwaliteitsvol, breed en laagdrempelig muziekonderwijs een belangrijk uitgangspunt blijven. Tegelijkertijd zal speelplezier, samenspel en de verbinding met de amateurmuziekverenigingen, onderwijs en welzijn meer prioriteit krijgen. De inhoud van het product zal nauwer dan in het verleden aansluiten bij de behoefte van de diverse klantgroepen. Naast de jaarcursussen zal het aanbod in toenemende mate meer vraag-gedreven, korter, flexibeler en modulair opgebouwd zijn, gebruikmakend van ‘blended learning’. Ook de groeps grootte zal variëren.

Naast inhoudelijke vernieuwingen rond de waarde propositie, zal uiteraard ook het verdienmodel doorontwikkeld worden met een meer gediversifieerde financieringsmix. Daarbij past een houding van cultureel ondernemerschap in de brede zin van het woord. Deze ontwikkelingen zullen een beroep doen op andere competenties van docenten en medewerkers dan tot nu toe het geval was. De verwachting is dan ook dat de innovatie van producten en diensten en de doorontwikkeling van het businessmodel zal leiden tot een aanvullende reorganisatie binnen de muziekeducatie.

3.1 Ontwikkelen nieuw aanbod

Op basis van bovenstaande visie op het toekomstige muziekeducatie aanbod en het toekomstig beschikbaar budget, waarvan reeds in mei 2015 indicatie zijn gegeven, is er een eerste risico analyse gemaakt van het effect hiervan op het huidige personeelsbestand. Daarbij speelt de analyse dat de muziekschool onvoldoende heeft geïnvesteerd in het enthousiasmeren van potentiële leerlingen en het vinden van nieuwe doelgroepen een essentiële rol.

De ontwikkeling van een nieuw muziekeducatie aanbod zal tijd kosten en voor de komende jaren een extra inspanning vereisen. Ook financieel gezien. Er zal gewerkt moeten worden aan de vereiste nieuwe competenties terwijl tegelijkertijd de begroting op orde moet worden gehouden.

3.2 Versterker van de bedrijfsvoering.

Ervan uitgaande dat, naast het geven van muziekonderwijs in de wijken en op scholen, het muziekonderwijs plaatsvindt in en om het huidige pand van HEIM&CREA (De Wilhelminaschool) betekent dit dat er direct al synergie kan worden bereikt door het open karakter van het museum en de reeds aanwezige front- en backoffice faciliteiten. Een aantal zaken spelen daarbij een rol.

Met het inbedden van het muziekonderwijs zal de organisatie van HEIM&CREA moeten worden versterkt met een aantal ondersteunende functies en op het vlak van management en PR. Reeds bij het onderzoek naar de toekomstmogelijkheden van het muziekonderwijs in mei 2015, verwoord in scenario 3 van dat onderzoek is aangegeven welke functies binnen de bedrijfsvoering moeten worden versterkt. Dit beeld is geactualiseerd waarbij voor de versterking van de functies administratie, receptie en huismeester is aangenomen dat deze worden ingevuld door personeel van de Muziekschool dat overgaat naar HEIM&CREA. Op basis daarvan zijn de volgende ondersteunende functies van essentieel belang voor een professionele, aantrekkelijke en toekomstbestendige organisatie:

- Directie	0,50 Fte
- Public Relations medewerker	0,55 Fte
- Administratie	1,44 Fte
- HR medewerker	0,30 Fte
- Coördinator Muziekonderwijs	0,55 Fte
- Controller	0,40 Fte
- Logistiek/huismeester	1,78 Fte
	5,52 Fte

Voor de dagelijkse uitvoering wordt uitgegaan van vervanging van een volledige directeur door 0,5 fte directeur en 0,55 fte coördinator muziekonderwijs, die ondersteund wordt met een goede PR. Hiermee is de oorspronkelijke management structuur (1 directeur en 2 stafdocenten) zoals die bij de muziekschool bestond vervangen door een compactere managementstructuur.

Daarnaast wordt hiermee bespaard op inhuur derden voor de controller en HR bij de muziekschool.

4. Financiële uitwerking in scenario's: structurele lasten

De gemeente Hengelo heeft zich in de periode 2010-2014, onder druk van teruglopende leerlingaantallen, recessie en tekorten, genoodzaakt gezien onder andere te bezuinigen op cultuur. In 2013 heeft de raad in het kader van de bezuinigingen ook besloten tot structurele bezuinigingen op de exploitatiesubsidie bij de muziekschool: € 325.000 vanaf 2014 en daarboven op € 225.000,- vanaf 2015. Er is vanaf 2016 sprake van een structurele bezuiniging van € 550.000,-

Tegelijkertijd heeft ook gemeente Hof van Twente, waar Delden traditioneel werd bediend door de Hengelose Muziekschool, aangegeven te willen ontvlechten en de subsidie van € 69.800,- geleidelijk te willen stopzetten. In totaal moest een bezuiniging van € 619.800,- worden ingeboekt. De lonen en salarissen bedroegen volgens de jaarrekening 2014 van de muziekschool nog €1.669.065,-.

4.1 Scenario muziekschool zelfstandig: Begroting Muziekschool 2016

Na reorganisatie zijn de loonkosten van het eigen personeel (met vast contract) teruggebracht tot € 895.900,-. Daarnaast worden nog kosten gemaakt voor directie, inleen van docenten (de zgn. flexibele schil), detachering financiële en salarisadministratie en HR management. De totale overige personeelskosten bedragen € 212.500,-. Hieronder volgt een korte samenvatting van de structurele elementen van de begroting 2016 van de muziekschool.

Hieruit zou kunnen worden opgemaakt dat de muziekschool structureel binnen het financiële kader past van de gemeentelijke begroting.

Daarbij moet de kanttekening worden gemaakt dat in deze begroting de exploitatie van de Waterstaatskerk niet is opgenomen. De huur van de Waterstaatskerk bedroeg in 2014/2015 €43.000,-. De Waterstaatskerk is op dit moment nog wel in gebruik door de muziekschool. Wanneer de muziekschool als zelfstandige organisatie als een scenario zou worden beschouwd, moet rekening worden gehouden met extra huisvestingskosten.

4.2 Juridische ontvlechting: overgang naar cao KE

In de rapportage 'Scenario's voor muziekonderwijs in Hengelo' is geconcludeerd dat het wenselijk is om toe te werken naar een volledige verzelfstandiging en over te gaan naar de cao Kunsteducatie. Daarmee wordt de B3-status opgeheven, heeft de gemeente geen relatie meer met de Muziekschool, anders dan een subsidierelatie en is de muziekschool flexibeler in de uitvoering van het personeelsbeleid. Een fusie met HEIM-CREA wordt dan ook een stuk makkelijker, omdat deze instelling de cao KE volgt. Als gevolg van deze overgang naar de cao KE treedt nog een extra kostenverhogend structureel effect op. Het structureel effect daarvan is berekend op een bedrag van € 33.961,-.

4.3 Scenario Muziekonderwijs nieuwe stijl, geïntegreerd in één organisatie

In de business case wordt uitgegaan van een overname van personeel en activiteiten na reorganisatie van de muziekschool. De nieuwe, gefuseerde instelling start als gevolg van de fusie tussen de twee instellingen met het personeelsbestand, zoals dat in de begroting 2016 van de muziekschool is verwerkt, uitgaande van de deeltijdontslagen, zoals die bij de muziekschool zijn doorgevoerd. Op basis van het in mei 2015 uitgevoerd onderzoek, verwoord in scenario 3, moet worden geconstateerd dat de kosten van het personeelsbestand zoals verwerkt in de begroting 2016 van de muziekschool nog steeds te hoog zijn.

Rekening houdende met de wijze waarop het muziekonderwijs moet worden ingepast in het concept van HEIM/CREA, en rekening houdend met ontwikkeling van nieuw aanbod, nieuwe tarieven en nieuwe prestatieafspraken met de gemeente, zal een fasegewijze doorontwikkeling plaatsvinden. Met dat als uitgangspunt is een meerjarenraming gemaakt (zie bijlage 2), waarin de effecten daarvan zijn opgenomen. Alleen dan kan de subsidie van de gemeente Hengelo in de loop der tijd verder teruggebracht worden. De subsidie van de gemeente zal zich in de loop van de jaren van €1.129.500 in 2017 en € 1.115.000,- in 2018 en 2019 afnemen tot een structurele bijdrage van €906.000,- vanaf 2020.

Met deze structurele bijdrage is tevens de verhouding tussen aantal leerlingen en hoogte van subsidie voor muziekonderwijs weer meer in verhouding met de situatie met een aantal jaren geleden (zie bijlage 3)

4.4 Resumé structurele lasten en baten scenario's vergeleken

SCENARIO 1 : Muziekschool zelfstandig <i>Overgang cao blijft noodzakelijk ivm flexibiliteit organisatie</i>		SCENARIO 2 : Alles in 1 organisatie <i>Fase 2 (vanaf 2020)</i>	
Structureel		Structureel	
Begroting 2016 Gemeente	€ 1.129.500	Begroting 2016 Gemeente	€ 1.129.500
Begroting Muziekschool 2016 *	€ 939.500	Bussinesscase Muziekonderwijs	€ 906.000
Wegvallen subsidie HVT	-€ 25.000	(zonder subsidie HvT)	
Structureel effect overgangs cao	-€ 33.961	(inclusief structureel effect overgangs cao)	
Correctie tbv reële begroting	-€ 43.000 *		
* (huur waterstaatskerk nu niet in begroting)			
Structureel voordeel	€ 88.039	Structureel voordeel	€ 223.500

5. Incidentele kosten

In de procesbrief van 2 oktober jl, kenmerk 1096203, hebben wij aangegeven dat het de insteek van het college is dat de transitie naar één culturele organisatie op de lange termijn budgettair neutraal wordt uitgevoerd. Dit neemt uiteraard niet weg dat de financiële gevolgen op korte termijn aanzienlijk zijn. Dat is ook geschetst tijdens de politieke markt van 19 mei 2015.

LASTEN		
Personeelskosten		
loonkosten eigen formatie	€ 895.900	
Overige personeelskosten	€ 212.500	€ 1.108.400
Afschrijvingskosten		€ 22.200
Overige bedrijfskosten		
Huisvestingskosten	€ 127.900	
Algemene beheerskosten	€ 62.200	
Specifieke kosten	€ 32.000	€ 222.100
Totaal lasten		€ 1.352.700
BATEN		
Subsidie gem Hengelo	<i>nader te bepalen</i>	
Subsidie gem. Hof v Twente	<i>wordt beëindigd</i>	
Lesgelden	€ 360.000	
Opbrengsten projecten	€ 2.500	
Overige baten	€ 25.000	
Subtotaal Baten		€ 387.500
Subsidie noodzakelijk		€ 965.200

Op basis van de eerder (mei 2015) uitgewerkte scenario's is er van uit gegaan dat na de transitie naar één organisatie de subsidie voor muziekonderwijs kan worden verlaagd. Om dat te kunnen beoordelen zijn ook de incidentele kosten in beeld gebracht.

In de hiervoor bedoelde brief gaven wij aan dat het zou gaan om de volgende kosten posten:

- Reorganisatiekosten en afvloeiing van personeel *(van toepassing in scenario 1 en 2)*
- Overgang cao en afwikkelingscompensatie pensioen *(van toepassing in scenario 1 en 2)*
- Juridische ondersteuning *(van toepassing in scenario 1 en 2)*
- Eenmalige transitiekosten tbv organisatorisch onderbrengen in 1 organisatie *(scenario 2)*
- Eenmalige bijdrage verhuiskosten, inrichtingskosten onderbrengen bij HEIM/CREA *(scenario 2)*

5.1 Reorganisatiekosten en afvloeiing van personeel

Voor de kosten personeel als gevolg van reorganisatie en deeltijdontslagen berichtten wij eerder dat wij hiervoor een voorziening hebben getroffen en de financiële effecten zullen betrekken bij de gemeentelijke jaarrekening 2015.

We moesten rekening houden met kosten van reorganisatie en afvloeiing van personeel (leegstandsuren waren rond de 30%), conform de geldende cao. Dat betekende voor een aantal mensen maximaal twee jaar een 'van werk naar werk-traject' tegen huidig salaris en daarna twee jaar werkloosheidslasten, inclusief loopbaanbegeleiding en kosten P&O.

In de reorganisatie zijn alle leegstandsuren teruggebracht naar uren passend bij het aantal leerlingen en de contracten zijn hierop aangepast. De maximale kosten van de (deeltijd)ontslagen zijn berekend op basis van 2 jaar voor bestaande leegstand, inclusief het VWNW-traject en een volledige benutting van WW-rechten (inclusief bovenwettelijk en na-wettelijk).

In de leegstand kunnen wel trajecten ontwikkeld worden waarmee meer leerlingen geworven kunnen worden, zoals scholenprojecten of verenigingsprojecten; bovendien kan leegstand worden verlaagd door detachering en natuurlijk door het vinden van een vervangende baan. Dit is in het belang van de werknemers zelf, in het belang van de Muziekschool als werkgever en van de gemeente Hengelo om de kosten zoveel mogelijk te beperken. Verder zijn gesprekken met de medewerkers gevoerd en is aan hen ook een voorstel voor het afkopen van hun WW-rechten gedaan. Op basis van het geen nu bekend is, zijn de reële te verwachten kosten berekend. De reële kosten van de ontslagen uit 2014 waren reeds eerder bekend. Deze reorganisatiekosten en kosten voor afvloeiing van personeel zijn voor beide scenario's gelijk. Inmiddels is helder dat het bedrag van de reorganisatiekosten iets lager is dan tijdens het treffen van de voorziening werd aangenomen. De laatste stand rond reorganisatiekosten en kosten van afvloeiing van personeel is in onderstaande tabel opgenomen. Er is bij de jaarrekening een voorziening getroffen voor een bedrag van € 1.788.145. Op basis van de geactualiseerde reorganisatiekosten is er ruim € 150.000 minder nodig. Hierdoor ontstaat er ruimte binnen de voorziening om de eenmalige afwikkelingscompensatie pensioen grotendeels op te vangen.

Tabel reorganisatiekosten en afvloeiing van personeel

Reële verwachte kosten (deeltijd)ontslagen inclusief transitiekosten en inzet bureau	€ 908.771
Maximale kosten ontslagen uit 2014	€ 725.488
Totale kosten	€ 1.634.259

5.2 Overgang naar de cao Kunsteducatie en pensioen

In 2010 hebben wij berekeningen laten doen, toen ook sprake was van afstand van de B3-status voor het personeel. Echter zijn de situatie van de pensioenfondsen en het personeelsbestand van de Muziekschool gewijzigd. Nadat bekend hoe het personeelsbestand na de reorganisatie van de Muziekschool er uit zou zien, hebben wij de afwikkelingscompensatie van de pensioenen laten berekenen. Inmiddels is helder:

- dat de eenmalige kosten voor de afkoop overgangsprotocol (onregelmatigheidstoeslag, tegemoetkoming ziektekosten, ambtsjubileumgratificatie) in totaal €38.813,- bedragen.
- Dat de afwikkelingscompensatie pensioenfonds wordt geraamd op €193.000,-. Hierbij is v.w.b. pensioenen uitgegaan van vrijstelling van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn en vrijwillige aansluiting bij het ABP.

Deze kosten zijn voor beide scenario's gelijk.

5.3 Juridische ondersteuning voor bovenstaande trajecten

Wij zijn er van uitgegaan dat er, met de ontslagen die voor de deur staan, juridische kosten gemaakt moeten worden in verband met te verwachten procedures. Deze kosten zijn reeds meegenomen in de verwachte reorganisatiekosten. Gezien het geschetste traject, zijn deze kosten naar verwachting beperkt. Echter, wij achten het reëel ook rekening te houden met te maken juridische kosten in dit verband. Deze kosten zijn voor beide scenario's gelijk.

5.4 Eenmalige transitiekosten tbv organisatorisch onderbrengen in 1 organisatie

Het is niet te verwachten dat de organisatie van het muziekonderwijs zonder enige extra kosten kan worden voortgezet vanuit HEIM-CREA. Een belangrijke andere kostenpost is de ondersteuning die de organisatie nodig heeft in de vorm van een kantoorautomatiseringssysteem.

Ook het vormgeven van één organisatie zal kosten met zich meebrengen. Bijvoorbeeld kosten voor notaris en oprichtingsaktes, aanpassingen van de website, van het cursusaanbod, ict, netwerk en telefonie, etc. Een eerste indicatie van de eenmalige 'Opstartkosten' (€153.300) was opgenomen in de rapportage Scenario's voor muziekonderwijs in Hengelo. Deze eenmalige kosten zijn inmiddels nader verkend (zie bijlage 4). Deze kosten hoeven niet gemaakt te worden bij het scenario *muziekschool zelfstandig*. Eenmalige investeringen, €176.000,-

5.5 Eenmalige bijdrage inrichtingskosten onderbrengen bij HEIM / CREA

De eenmalige investeringskosten voor de huisvesting en inrichting van het complex voor het muziekonderwijs zijn beschreven in het document *Het culturele hart van Hengelo*. Deze is in het voorstel Huisvesting HEIM/CREA (zaaknummer 2010159) vertaald in 3 scenario's, waarbij in 2 scenario's rekening is gehouden met de huisvesting van het muziekonderwijs in 1 gezamenlijke huisvesting aan de Industriestraat. In dit voorstel is rekening gehouden met 1 gezamenlijke huisvesting van HEIM/CREA en Muziekschool (zie ook bijlage 5). De éénmalige bijdrage voor de huisvesting van het muziekonderwijs is geraamd op € 610.000,-. Deze wordt voor een bedrag van 200.000,- bekostigd uit de voorziening voor onderhoud van de stichting muziekschool Hengelo. Daarnaast is een gemeentelijke bijdrage van 410.000,- noodzakelijk.

5.6 Op termijn budgettair neutraal

Zoals besproken in de politieke markt op 19 mei 2015: wij beschouwen het als uw opdracht aan ons om dit pad samen met Muziekschool en HEIM&CREA te lopen. Wij kiezen voor behoud van muziekeducatie in Hengelo met docenten in dienstverband van een organisatie voor muziek- en cultuureducatie onder een meer flexibele cao (en geen zzp-constructie), waarbij wij werken aan muziekonderwijs waar Hengelo (nog steeds) trots op kan zijn en waarbij tevens de opgelegde structurele bezuinigingstaakstellingen uit voorgaande jaren gerealiseerd zijn.

Zoals wij eerder aan u berichtten is het onze insteek dat de reorganisatie en overgang naar één organisatie op termijn budgettair verloopt. Er kon immers, op basis van de eerder (mei 2015) uitgewerkte scenario's van uit worden gegaan dat na de transitie naar één organisatie de subsidie voor muziekonderwijs kan worden verlaagd.

Uit voorgaande blijkt dat dat uitgangspunt voor zowel het scenario *muziekonderwijs zelfstandig* als het scenario *muziekonderwijs nieuwe stijl, geïntegreerd in 1 organisatie* haalbaar is.

Daarvoor moeten nog wel een aantal extra stappen worden gemaakt ten opzicht van de reorganisatie die de muziekschool tot nu toe heeft doorgevoerd.

Om tot een nieuw en beter aansluitend aanbod te komen moet de nieuwe organisatie op het vlak van management, bedrijfsvoering en PR te worden versterkt en moet de organisatie verder worden ontwikkeld. De versterking van de organisatie was al in mei 2015 geïdentificeerd en gekwantificeerd in de scenario 3 begroting. Met het formuleren van een nieuw muziek educatie aanbod, waarbij er o.a. meer met groepen zal worden gewerkt en meer op scholen en in de wijken, zullen ook gewenste competenties veranderen. Deze zogenaamde doorontwikkeling zal gepaard gaan met aanvullende transitiekosten. Als gevolg daarvan kan de volledige structurele besparing pas in 2020 worden ingeboekt.

Uit onderstaand overzicht kan worden afgeleid in welke mate sprake is van het "terugverdienen" van de incidentele kosten uit het structureel voordeel.

SCENARIO 1 : Muziekschool zelfstandig

Overgang cao blijft noodzakelijk ivm flexibiliteit organisatie

Transitiekosten

Ontslagen 2014	€ 725.488
Ontslagen 2015	€ 908.771

Afwikkelingskosten pensioenfonds	€ 193.000
Eenmalige afkoop werkgeverslasten	€ 38.813

€ 1.866.072

Transitiekosten terugverdienen

Transitiekosten	€ 1.866.072
Structureel voordeel gemeente	€ 88.039
Terugverdiend uit structureel voordeel	21 jr

SCENARIO 2 : Alles in 1 organisatie

Fase 2 (vanaf 2020)

Transitiekosten

Ontslagen 2014	€ 725.488
Ontslagen 2015	€ 908.771

Afwikkelingskosten pensioenfonds	€ 193.000
Eenmalige afkoop werkgeverslasten	€ 38.813
Kosten overgang en samengaan	€ 176.000

Extra investering huisvesting Muziekonderwijs	€ 410.000
---	-----------

€ 2.452.072

Transitiekosten terugverdienen

Transitiekosten	€ 2.452.072
Structureel voordeel gemeente	€ 223.500
Terugverdiend uit structureel voordeel	11,0 jr

Op basis van voorgaande constateren wij dat de muziekschool in haar huidige vorm en met de huidige begroting leiden tot een langere "terugverdientijd" dan het scenario van door ontwikkelen in 1 nieuwe organisatie. Bij scenario 2 is tevens sprake van hoger structureel vrijvallen van middelen voor de algemene dienst.

6. Juridische vormgeving en governance

In de informerende raadsbrief, Voortgang proces muziekschool, kenmerk 1096203, bevestigden wij dat ons streven gericht bleef op één organisatie voor muziek- en cultuureducatie met ingang van het nieuwe cursusjaar 2016/2017 onder één bestuur (wellicht een Raad van Toezicht). Dit conform het scenario 3 dat wij in mei 2015 met u besproken hebben en waar de voorkeur van uw raad nadrukkelijk naar uit gaat: muzikeducatie en cultuureducatie in één organisatie. Dit is passend bij een nieuwe organisatie voor cultuur- en muzikeducatie voor Hengelo met een nieuwe identiteit.

6.1 Juridische vormgeving

Inmiddels is juridisch advies ingewonnen en heeft de hiervoor geschetste organisatie nader vorm gekregen. Het is de bedoeling dat de samenwerking tussen de Stichting Algemene Muziekschool Hengelo e.o. en Stichting Heim/ Crea na afronding van de personele reorganisatie bij de Stichting Algemene Muziekschool Hengelo e.o. zal leiden tot een fusie van de beide stichtingen. Het gaat hier om een zogenaamde Juridische fusie, waarbij de Stichting Algemene Muziekschool Hengelo e.o. de verdwijnende stichting is en Stichting Heim/Crea de verkrijgende stichting is. Bij deze fusie gaan alle activa, passiva, de rechten en verplichtingen onder algemene titel over, waaronder dus alle goederen, schulden en contractuele verplichtingen. Voor een juridische fusie moet een strak formeel traject gevolgd worden zoals beschreven in artikel 312 en 313 e.v. BW. Op hoofdlijnen betreft dit onder meer de volgende stappen:

1. Er dient een fusievoorstel te worden opgesteld met een toelichting. In de wet staat nauwkeurig omschreven wat in een voorstel tot fusie moet worden opgenomen.
2. De ondernemingsraad zal om advies moeten worden gevraagd in dit traject, eventuele afstemming met vakorganisatie en goedkeuring van derden op grond van statutaire bepalingen (in casu het college van de gemeente Hengelo).
3. Er dienen tussentijdse vermogensopstellingen te worden gemaakt van de te fuseren rechtspersonen, indien de laatste jaarrekening(en) al langer dan zes maanden geleden is (zijn) gemaakt op het moment van het neerleggen van het fusievoorstel.
4. Deze documenten (het voorstel tot fusie, de laatste drie vastgestelde jaarrekeningen of andere financiële verantwoordingen en de drie laatste jaarverslagen en eventueel de tussentijdse vermogensopstellingen) worden minimaal een maand ter inzage gelegd bij de Kamer van Koophandel en ten kantore van de rechtspersonen zelf.
5. Vervolgens wordt daarvan melding gemaakt in een advertentie in een landelijk dagblad. Eventueel wordt ook het advies van de ondernemingsraad ter inzage gelegd ten kantore van de te fuseren rechtspersonen.
6. Gedurende een maand kunnen schuldeisers verzet aantekenen tegen het voorstel tot fusie.
7. Vervolgens kan door de besturen van stichting Algemene Muziekschool Hengelo e.o. en Stichting HEIM/CREA het daadwerkelijke besluit tot fusie worden genomen.
8. De fusie vindt plaats bij een notariële akte.

De ervaring leert dat dit fusie traject, mede gezien de wettelijke termijnen, tenminste twee tot drie maanden in beslag zal nemen.

6.2 Governance

Bij de fusie van de instellingen worden tevens de statuten gewijzigd. Daarin is ook aandacht voor de wijze van besturing van de nieuwe instelling. De besturen van HEIM/CREA en muziekschool opteren daarbij voor het zgn. Raad van Toezicht-model. Organisaties met deze besturingsvorm zijn veelal wat grotere organisaties met een professionele dagelijkse leiding.

Het bestuur

De hiervoor bedoelde professionele dagelijkse leiding is bij het raad-van-toezicht-model in handen van 'het bestuur'. Het bestuur in het raad-van-toezicht-model is professioneel en bestaat uit één of meer statutair bestuurders.

De Raad van Toezicht

De raad van toezicht houdt toezicht op het bestuur. Het toezicht heeft op twee momenten plaats. Vooraf: de plannen (missie, strategie, beleidsplan en begroting) worden ter goedkeuring aan de raad van toezicht voorgelegd. En achteraf: de raad van toezicht beoordeelt het bestuur en de organisatie kritisch en keurt het jaarverslag goed. Daarnaast heeft de raad van toezicht ook een stimulerende en adviserende functie naar het bestuur. De raad van toezicht benoemt en ontslaat het bestuur en de externe accountant.

Wanneer de gemeenteraad positief over dit voorstel besluit, zal de werving voor de leden van de Raad van Toezicht in de statuten worden geregeld en vervolgens starten. De gemeente heeft hierin, anders dan de eerder genoemde goedkeuring op grond van statutaire bepalingen (in casu het college van de gemeente Hengelo) en subsidieverordening, geen rol.

7. Afspraken met HEIM/CREA als ontvangende partij

Wanneer wordt besloten tot een fusie is het belangrijk er rekening mee te houden dat alle verplichtingen, waaronder dus ook de financiële verplichtingen van de muziekschool in de richting van het ontslagen personeel (zie ook paragraaf reorganisatie muziekschool) over gaan naar de nieuwe stichting. Om te voldoen aan uw en onze wens om de Muziekschool 'schoon' op te laten gaan in een andere organisatie is het noodzakelijk om afspraken te maken met de gefuseerde organisatie over deze en andere kosten. Deze zijn:

1. Uitgangspunt van de te maken afspraken is dat de financiële verplichtingen m.b.t. het als gevolg van de reorganisatie in 2014 en 2015 ontslagen personeel door de gemeente zullen worden gedragen. Er moet immers sprake zijn van een organisatie van de Muziekschool waarvan de eenmalige kosten en verplichtingen van de reorganisatie en overgang van cao zijn afgedekt en die kan voldoen aan de opgelegde structurele bezuinigingstaakstelling uit het verleden.

Aangezien sprake is van een juridische fusie, worden alle rechten en plichten van de muziekschool door de verkrijgende partij Heim/CREA overgenomen. De overeenkomst werkloosheidslasten, die door de Stichting Muziekschool Hengelo en de gemeente Hengelo is ondertekend, blijft van kracht voor de (deeltijd)ontslagen die vóór het vervallen van de B3-status zijn aangezegd.

De overeenkomst komt te vervallen bij de overgang naar de cao KE, waardoor de overeenkomst niet van toepassing is op nieuwe (deeltijd) ontslagen.
2. In het kader van de onder 4.3 genoemde doorontwikkeling van het muziekonderwijs zullen gemeente en de gefuseerde stichting nieuwe prestatieafspraken formuleren. Daarin zal ook een relatie tot stand worden gebracht tussen hoogte van de subsidie en aantal leerlingen dat muziekonderwijs volgt.
3. Zoals in paragraaf 5.4 is toegelicht, is het niet te verwachten dat de organisatie van het muziekonderwijs zonder enige kosten kan worden voortgezet vanuit HEIM-CREA. Wanneer wordt besloten tot een juridische fusie wordt voor de 'opstartkosten' ter hoogte van (€176.000,-) een eenmalige bijdrage aan HEIM/CREA toegekend.
4. Een essentieel onderdeel van het onderbrengen van de muziekeducatie in 1 organisatie is de gezamenlijke thuisbasis in en rond de Wilhelminaschool. Voor de huisvesting van het muziekonderwijs zal een bedrag van €610.000,- noodzakelijk zijn. Hiervan wordt 200.000,- gefinancierd uit de voorziening onderhoud van de stichting muziekschool. Door de gemeente zal een aanvullend een bedrag van € 410.000,- beschikbaar worden gesteld, onder de voorwaarde dat geen opdrachten voor investeringen, verbouw en huur mogen worden verstrekt voordat alle

toezeggingen van bijdragen ter dekking van de investering aan de gemeente overlegd kunnen worden.

5. Naar verwachting van het bestuur van de muziekschool is de reserve van muziekschool op 31-12-2016 niet negatief.

Daarnaast stelt het college aan de besturen van de twee stichtingen als voorwaarde dat in de aanloop naar de voorgenomen fusie na besluitvorming in de raad per direct minimaal 2 leden van het bestuur van HEIM/CREA toetreden tot het bestuur van de stichting Muziekschool Hengelo.

8. Nieuw gebruik complex Deldenerstraat

De muziekschool is sinds 1991 aan de Deldenerstraat gevestigd. Het complex van de muziekschool bestaat uit:

- *Hoofdgebouw*
De huursom van het hoofdgebouw bedraagt € 154.200,-.
In mei 2015 gaven wij in rapportage Scenario's voor Muziekonderwijs in Hengelo, aan dat gegeven het feit dat in de periode 2008 tot 2014 het leerlingaantal is teruggelopen van 2.144 naar 1.091, sprake was van onderbenutting van de ruimte in het hoofdgebouw van de muziekschool. Naar aanleiding daarvan is met het bestuur van de muziekschool afgesproken dat werd ingezet op het terugbrengen van huisvestingslasten, door inhuizing van een andere partij. Zoals bekend heeft dit geleid tot inhuizing van Wijkkracht.
- *Kosterswoning*
De muziekschool heeft in januari 2014 de huur opgezegd van de Kosterswoning. De kosterswoning is inmiddels verhuurd aan SIZT (Stichting Informele Zorg Twente).
- *Waterstaatskerk*
De Waterstaatskerk vormt bouwkundig één geheel met het hoofdgebouw, aan elkaar gekoppeld door een Foyer. Ook van de Waterstaatskerk is, onder het oude bestuur van de muziekschool, de huur opgezegd. De muziekschool heeft destijds het verzoek ingediend de kerk om niet te mogen gebruiken en aangegeven te willen onderzoeken hoe de Waterstaatskerk weer in de exploitatie van de muziekschool kan worden bekostigd. De huur van de Waterstaatskerk bedraagt € 43.000,- (peildatum 2014). Inmiddels is duidelijk dat de Waterstaatskerk geen deel uit maakt van de exploitatie van de muziekschool en niet is opgenomen in de begroting 2016.

Toekomst complex muziekschool Deldenerstraat

Wanneer wordt besloten tot één centrale huisvesting van de culturele organisaties van Muziekschool en HEIM/CREA aan de Industriestraat, komt ruimte vrij in het bestaande complex en is daarnaast de Waterstaatskerk niet kostendekkend in gebruik. Daarbij hebben wij tevens uw motie Waterstaatskerk betrokken, welke is aangenomen in de raadsvergadering van 10 juni 2015. In deze motie is het college opgedragen er voor te zorgen dat ook in de toekomst ruimte blijft voor muzikale uitvoeringen in de waterstaatskerk. Hiervoor zagen wij 2 route's:

1. Het complex dat, naast de muziekschool, door 2 partijen die actief zijn in zorg en welzijn wordt gebruikt, inzetten voor versterking van deze functies. In dat kader zou invulling van het complex conform de bestuurlijke opdracht "programmeren en accommoderen welzijn en zorg" plaatsvinden en worden ingezet op gezamenlijke huisvesting die bij draagt aan een integrale manier van (samen)werken op zorg en welzijn, zoals ook uitgangspunt is in de nota Met Respect.... Voor Wijkkracht geldt dat een ruimtebehoefte bestaat van 50 tot 70% van het hoofdgebouw. De Waterstaatskerk zou daarbij worden ingezet om ruimte te bieden aan zowel activiteiten in het kader van de programmering van zorg en welzijn als ook voor muzikale uitvoeringen. Verder wordt de kosterswoning verhuurd aan SIZT (Stichting Informele Zorg Twente). Wij gaan er in deze route vanuit dat de inkomsten op het complex op niveau blijven.
2. Vervolg geven aan het verzoek van de PKN Hengelo om in gesprek te gaan over de mogelijkheden van koop van de waterstaatskerk en het complex van de muziekschool

Beide route's zijn verkend en kunnen worden beschouwd als reële opties om tot een kostendekkend gebruik van het complex te kunnen komen. In het kader van de 2^e route is ook verkend of een gezamenlijke huisvesting van Wijkkracht en PKN tot de mogelijkheden behoorden. Dit heeft geleid tot intensieve gesprekken over samenwerking tussen beide partijen. Die gesprekken hebben geleid tot het voornemen om de samenwerking met een convenant te bekrachtigen.

Ten aanzien van het complex zijn, onder voorbehoud van besluitvorming over huisvesting van de

muziekschool bij HEIM/CREA, momenteel gesprekken gaande met de PKN over verschillende scenario's. Met het voorbehoud, dat overeenstemming over de voorwaarden kan worden bereikt, geven wij de voorkeur aan de 2^e route. Wijkkracht en PKN zien daarbij tevens mogelijkheden om invulling te geven aan de inhoudelijke doelstelling van de 1^e route.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

Gezien het gegeven dat in het najaar van 2014 duidelijk werd dat bijsturing als gevolg van nieuwe feiten en verdieping van de Toekomstvisie van de Muziekschool noodzakelijk was, mede als gevolg van het dalende aantal leerlingen en dalende inkomsten, hebben wij gevraagd om uitwerking van scenario's voor de continuïteit van het muziekonderwijs in Hengelo. Eén van de hiervoor bedoelde scenario's was dat het muziekonderwijs wordt geïncorporeerd in het concept van HEIM/CREA, zodat er één stevige, toekomstbestendige organisatie voor muzikale educatie en cultuureducatie ontstaat. Wij hebben waargenomen dat tijdens de politieke markt de fracties breed een voorkeur uitgesproken voor het uitwerken van dit scenario. Onderdeel van dit scenario is ook of in gezamenlijke huisvesting van HEIM/CREA en Muziekschool optimalisatie en efficiency kon worden gevonden. Wij hebben daarbij tevens gevraagd hoe de uitwerking zich verhoudt tot een scenario waarin de muziekschool zelfstandig zou blijven.

Omdat de ontslagen bij de muziekschool in 2015 zijn aangezegd zullen de kosten die hieruit voortvloeien moeten worden betrokken bij de jaarrekening 2015. De kosten van de (deeltijd)ontslagen vormen de grootste financiële effecten. Bij de jaarrekening 2015 zal hiervoor een voorziening worden gevormd.

Er doet zich nu een beslismoment voor over de koers van het muziekonderwijs. Het nu voorliggende voorstel is daarvan de resultante. Op basis van de uitwerking van 2 scenario's, zoals die in voorgaande paragrafen zijn uitgewerkt, zien wij een aantal overwegingen die leiden tot onderstaand voorstel.

Overwegende:

- dat in de cultuurnota wordt ingezet op instandhouding en versterking van de culturele infrastructuur,
- dat de cultuurnota moet worden beschouwd als door de raad vastgesteld kader,
- dat cultuureducatie daarin een belangrijke pijler is,
- dat de muziekschool daarvan een wezenlijk onderdeel uitmaakt,
- dat de muziekschool in 2014/2015 in financiële zin niet toekomstbestendig bleek,
- dat zowel door het college als uw raad is uitgesproken dat de continuïteit van het muziekonderwijs gewaarborgd moet worden,
- dat uit voorgaande is gebleken dat de kosten die voortvloeien uit de reorganisatie van de muziekschool en de overgang naar de cao KE op termijn worden "terugverdiend als gevolg van lagere structurele lasten.

Constateren wij:

- dat voor de incidentele lasten die voortvloeien uit de reorganisatie van de muziekschool en de overgang naar de cao KE een voorziening moet worden getroffen en deze moet worden betrokken bij de gemeentelijke jaarrekening 2015.

Tevens overwegende:

- dat in de cultuurnota wordt uitgegaan van vergaande, niet vrijblijvende samenwerking van culturele instellingen,
- dat HEIM, CREA en Muziekschool samen als belangrijke dragers van cultuureducatie moeten worden beschouwd,
- dat met het oog op de continuïteit van het muziekonderwijs scenario's zijn uitgewerkt,
- dat in de politieke markt van 19 mei jl een breed gedragen voorkeur bestond voor de uitwerking van scenario 3, muzikale educatie en cultuureducatie in één organisatie,
- dat 1 centrale huisvesting de drager is van dit scenario
- dat het concept van een bruisend cultureel Warenhuis, zoals beschreven in de gezamenlijke visie 'Het culturele hart van Hengelo' bijdraagt aan een professionele, aantrekkelijke en toekomstbestendige culturele organisatie,
- dat de besturen van de muziekschool en HEIM/CREA deze visie hebben bekrachtigd met een intentieovereenkomst die beoogt tot 1 organisatie te komen,
- dat de besturen van de muziekschool en HEIM/CREA positief zijn over het nu voorliggende voorstel en hebben uitgesproken na besluitvorming over te gaan tot realisatie ervan,
- dat voor het muziekschoolcomplex aan de Deldenerstraat uitzicht bestaat op een kostendekkend gebruik van het complex,
- dat daarnaast ook belangstelling bestaat bij derden voor aankoop van de Waterstaatskerk, bij

- voorkeur in combinatie met aankoop van het hoofdgebouw,
- dat het bezit van vastgoed geen doel op zich is,
- dat voor de investering in de huisvesting van het muziekonderwijs een bijdrage noodzakelijk is €610.000,-, waarvan € 200.000 kan worden gedekt door de voorziening onderhoud huisvesting van de stichting muziekschool Hengelo,
- dat uit voorgaande tevens is gebleken dat naast de kosten die voortvloeien uit de reorganisatie van de muziekschool en de overgang naar de cao KE, ook de eenmalige transitiekosten en bijdrage in de huisvesting van het muziekonderwijs zoals bedoeld in 'Het culturele hart van Hengelo' op termijn kunnen worden terugverdiend als gevolg van lagere structurele lasten.
- Dat de nieuwe stichting de verdere ontwikkeling van de nieuwe organisatie op eigen kracht uitvoert

Stellen wij voor om:

- in te stemmen met het voornemen van de besturen van Muziekschool en HEIM/CREA om te fuseren tot 1 organisatie voor kunst, cultuur en techniek.
- op voorwaarde dat een daadwerkelijke fusie plaatsvindt, aan HEIM/CREA een bedrag van € 407.813,- te reserveren voor:
 - a. Afwikkelingscompensatie pensioenfonds (€ 193.000,-)
 - b. Eenmalige afkoop van werkgeverslasten (38.813,-)
 - c. eenmalige bijdrage in de transitiekosten naar 1 organisatie (176.000,-)
- Voor de huisvesting van het muziekonderwijs een bedrag van €410.000,- beschikbaar te stellen, onder de voorwaarde dat geen opdrachten voor investeringen, verbouw en huur mogen worden verstrekt voordat alle toezeggingen van bijdragen ter dekking van de minimaal noodzakelijke investeringen investering en minimaal noodzakelijke inventaris aan de gemeente overlegd kunnen worden.
- Aan dit besluit de voorwaarde te verbinden dat in de aanloop naar de voorgenomen fusie na besluitvorming over dit raadsvoorstel per direct minimaal 2 leden van het bestuur van HEIM/CREA toetreden tot het bestuur van de stichting Muziekschool Hengelo.

FINANCIËLE ASPECTEN

Naast de eerder benoemde inhoudelijke uitgangspunten is er in dit traject ook nadrukkelijk gekeken naar de financiële kaders. De belangrijkste uitgangspunten hierbij zijn:

1. Toekomstbestendig. De bedrijfsvoering en meerjarenbegroting van de instelling zijn duurzaam op orde.
2. Huidige financiële kader van de Gemeente Hengelo. De bestaande meerjarenbegroting 2016-2019 inclusief de bestaande (meerjarige) subsidies is het uitgangspunt.
3. Transitiekosten worden terugverdiend. Insteek is dat de transitie naar één culturele organisatie op de lange termijn budgettair neutraal wordt uitgevoerd.

In bovenstaand voorstel is er al uitvoerig stilgestaan bij de verschillende financiële gevolgen van de fusie tussen Muziekschool en HEIM/CREA (inclusief de huisvestingsopgave). Hierbij moeten we onderscheid maken tussen incidentele (eenmalige) kosten en structurele kosten.

Incidentele kosten

In totaal worden de incidentele transitiekosten begroot op een bedrag van € 2.452.072. Een groot deel hiervan is ontstaan als gevolg van de (deeltijd)ontslagen die in 2014 en 2015 zijn aangezegd. In de jaarrekening 2015 is hiervoor ook al een voorziening getroffen van € 1.788.145. Wat resteert is een bedrag van € 663.927 (€ 2.452.072 -/- € 1.788.145) aan incidentele transitiekosten die in 2016 of 2017 voldaan moeten worden. Uitgangspunt is dat alle eenmalige transitiekosten op termijn weer worden terugverdiend door een structurele verlaging van de subsidie. Incidenteel zal mogelijk een beroep gedaan moeten worden op de algemene reserve om deze kosten in 2016 en 2017 op te vangen. In latere jaren wordt dit bedrag weer teruggestort in de algemene reserve.

Onderdeel van de incidentele transitiekosten is een bijdrage in de huisvestingskosten (€410.000). Deze bijdrage wordt alleen beschikbaar gesteld indien de dekking (inclusief harde toezegging van de benodigde bijdragen van derden) volledig rond is. Er mogen geen opdrachten voor investeringen, verbouw en huur worden verstrekt voordat alle toezeggingen van bijdragen ter dekking van de investering en minimaal noodzakelijke inventaris aan de gemeente overlegd kunnen worden.

Transitiekosten

Ontslagen 2014	€ 725.488
Ontslagen 2015	€ 908.771
Afwikkelingskosten pensioenfonds	€ 193.000
Eenmalige afkoop werkgeverslasten	€ 38.813
Kosten overgang en samengaan	€ 176.000
Extra investering huisvesting	€ 410.000
Muziekonderwijs	
	€ 2.452.072

Naast de incidentele kosten als gevolg van de fusie lopen we het risico dat door de verhuizing van de Muziekschool van het complex aan de Deldenerstraat naar de nieuwe locatie bij HEIM/CREA er gemeentelijk vastgoed leeg komt te staan. Zoals in hoofdstuk 8 is aangegeven is het reëel om te veronderstellen dat er tot kostendekkend gebruik van de achterblijvende panden kan worden gekomen. Dit dient echter nog wel gerealiseerd te worden. Op dit moment is de kosterwoning volledig en voor onbepaalde tijd verhuurd. Daarnaast is op dit moment circa 50% van het hoofdgebouw verhuurd aan Wijkkracht. Wijkkracht heeft aangegeven behoefte te hebben aan nog eens 20%. Voor het gebruik van de waterstaatskerk door koren en evenementen ontving de muziekschool ca 10.000 per jaar. Zolang de resterende delen niet zijn verhuurd leidt dit tot een nadeel van € 79.260 (30% van 154.200 + 33.000,-) per jaar.

Structurele kosten

In de begroting 2016-2019 is structureel een bedrag van € 1.129.500 beschikbaar voor de subsidiering van muziekonderwijs. Uit de begroting van de gefuseerde muziekschool blijkt dat er naast de eerder benoemde incidentele transitiekosten in 2017 € 1.129.500 aan subsidie benodigd is. In 2018 en 2019 is een subsidie benodigd van € 1.115.600. Vanaf 2020 kan de subsidie verder worden verlaagd tot een bedrag van € 906.000 per jaar.

SCENARIO 2: Alles in 1 organisatie	2017	2018	2019	2020 e.v.
Begroting 2016-2019 gemeente Hengelo	€ 1.129.500	€ 1.129.500	€ 1.129.500	€ 1.129.500
Bussinesscase Muziekonderwijs (inclusief cao)	€ 1.129.500	€ 1.115.600	€ 1.115.600	€ 906.000
<i>Verschil</i>	€ -	€ -13.900	€ -13.900	€ -223.500
Beschikbaar voor 'aflossen' transitiekosten	€ -	€ 13.900	€ 13.900	€ 223.500

Conclusie

Op basis van de hierboven geschetste scenario's kunnen wij concluderen dat aan alle financiële uitgangspunten is voldaan. De bedrijfsvoering en meerjarenbegroting is duurzaam op orde, de structurele subsidie past binnen de gemeentelijke meerjarenbegroting en de incidentele kosten worden op termijn terugverdiend.

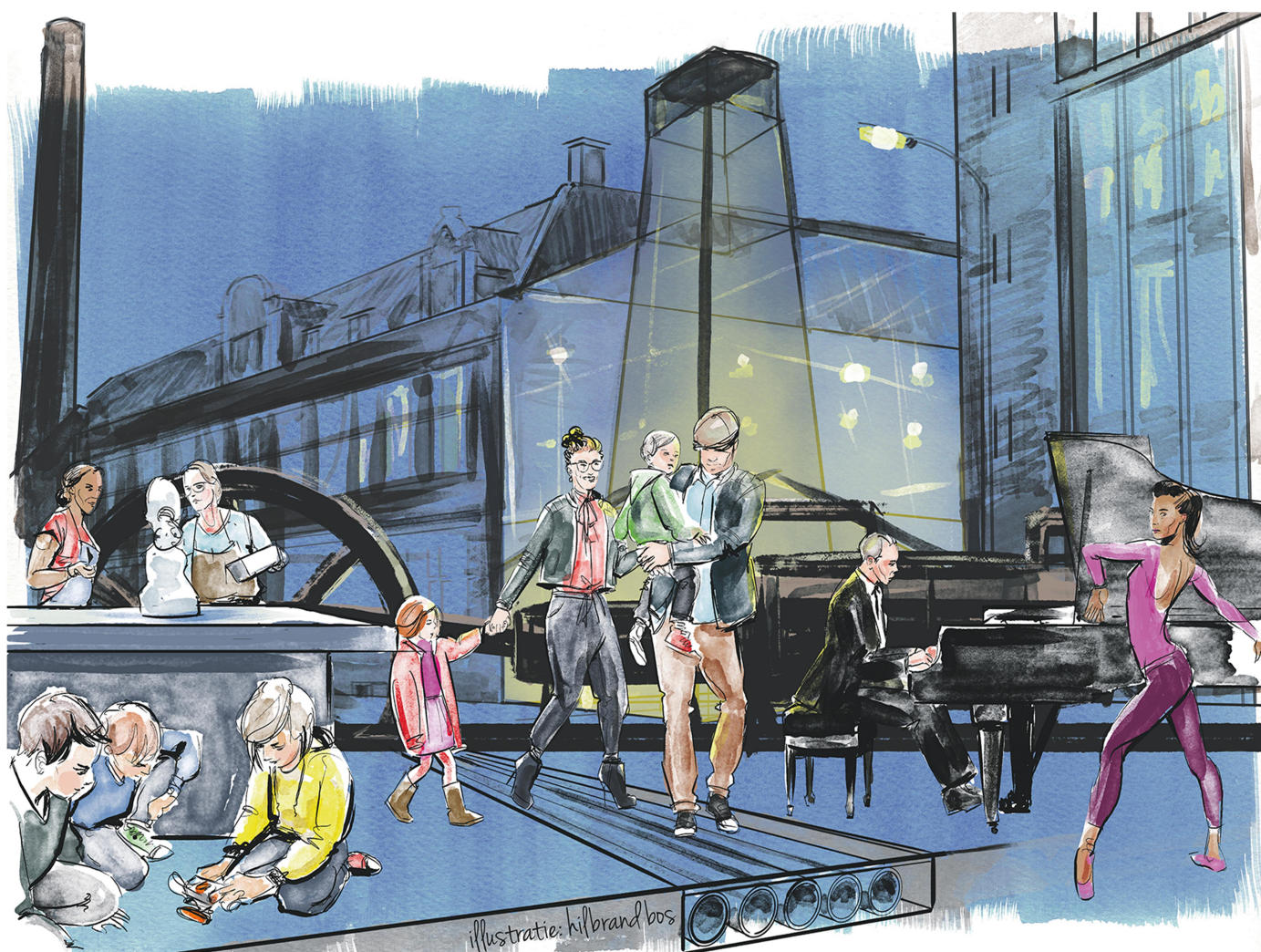
Wat rest is de verhuur/verkoop van de achterblijvende panden aan de Deldenerstraat. Hier kan echter pas concreet invulling aan worden gegeven wanneer er duidelijkheid is over de toekomst van de Muziekschool.

Indien HEIM/CREA de benodigde dekking (zie ook zaak 2010159) niet rond krijgt kan het gehele plan geen doorgang vinden en zal er door HEIM/CREA binnen de beschikbare middelen en kaders een andere oplossing gevonden moeten worden.

BIJLAGE(N)

1. *Het Culturele Hart van Hengelo*
2. *Meerjarenraming muziekonderwijs, ondergebracht bij HEIM/CREA*
3. *Verhouding aantal leerlingen en hoogte subsidie*
4. *Overzicht eenmalige transitiekosten*
5. *Overzicht investering huisvesting Heim/CREA en muziekschool*

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

Kunst, Muziek, Techniek en Erfgoed onder een dak

Het culturele Hart van Hengelo

**HEIM&CREA,
MUZIEKSCHOOL HENGELo
en
WARMTENET HENGELo**

INHOUDSOPGAVE

1. Identiteitsverhaal HEIM&CREA “De vier industriële revoluties”
2. Huisvesting HEIM&CREA, Muziekschool Hengelo en Warmtenet Hengelo
3. Investeringsplan Herinrichting “De vier industriële revoluties”
4. Investeringsplan Huisvesting
5. Dekkingsplan

1. Identiteitsverhaal HEIM&CREA

“Het Warenhuis voor Kunst, Techniek & Erfgoed”

HET WARENHUIS VOOR KUNST, TECHNIEK EN ERFGOED

In onze dynamische wereld buitelen de technologische ontwikkelingen over elkaar heen. Ze bieden prachtige kansen en middelen voor zelfontplooiing, voor creativiteit en voor ontdekking. Het is ook een onrustige wereld, waarin het 'tastbare' concurreert met het 'virtuele' en waarin weinig ruimte lijkt te bestaan voor diepgang en langetermijnprocessen. De natuurlijke behoefte van kinderen om te ontdekken hoe de wereld in elkaar zit en wat ze wel of niet kunnen, lijkt te verdwijnen.

De dagelijkse hectiek van het heden vraagt om aandacht voor wat technologische ontwikkelingen allemaal betekenen, het vraagt om rustmomenten en om reflectie. Techniek en kunst zijn daarbij niet elkaars tegenpolen, integendeel! Ze zijn de linker- en rechterhand van de menselijke inventiviteit, van ons vermogen om onze leefwereld letterlijk naar onze hand te zetten. Kunst en techniek vormen een gouden combinatie. Zonder gebruik of toepassing van techniek is veel kunst niet mogelijk, denk aan schilderen, beeldhouwen, musiceren of zelfs dansen. Anderzijds maakt kunst een technisch product specialer, zie bijvoorbeeld het succes van bedrijven als Apple. De combinatie van kunst en techniek is een belangrijk aspect voor toekomstige generaties leerlingen. Erfgoed zorgt daarbij voor de gewenste en noodzakelijke verdieping, de relativering en het verhaal. En soms ook voor de verklaring.

ONS VISIOEN

Het is druk in het nieuwe entreegebouw van HEIM & CREA. Bezoekers lopen in en uit, sommigen alleen maar om er een kunstig of technisch verjaardagscadeautje voor iemand te kopen, anderen drinken er een kop koffie en genieten van de bijzondere atmosfeer in het gebouw. Er zijn er ook die zich willen opgeven voor de komende cursus 'digitale fotografie' en van de gelegenheid gebruik maken om de tijdelijke expositie over de industrieschilder Herman Heijenbrock te zien. De tentoonstelling laat niet alleen zijn werk zien, maar combineert het met hedendaagse bedrijfsfotografen en levensgrote industriële objecten uit de 19de eeuw.

Op de beeldende afdeling zijn mensen aan het werk met glas-in-lood en boetseren en wordt er fanatiek in steen gehakt. Morgen wordt er weer brons voor een kunstwerk gegoten, een bijzondere belevenis, ook al omdat het gietproces pal naast de museale opstelling van de voormalige gieterij Dikkers plaatsvindt; bezoekers vinden het prachtig om op deze manier een eeuwenoud ambacht in de praktijk te zien.

Doorgewinterde museumbezoekers zijn er natuurlijk altijd op zo'n dag. Een ouder echtpaar zit achter een touchscreen op het 'Vroegerplein' en bekijkt bijzonder filmmateriaal over de Hengelose industrie, een kop koffie erbij. Straks gaan ze verder met hun zwerftocht door de vaste opstelling over de industriële revoluties. Dat er zoveel verbanden liggen tussen 19de eeuwse uitvindingen als bijvoorbeeld de telefoon en het tegenwoordige internet hadden ze nooit verwacht! Toch in de herfstvakantie eens met de kleinkinderen hier naartoe, spreken ze af. Er zijn dan doemiddagen en er treedt een theatergroep op. En zelf zijn ze ook nog lang niet uitgekeken.

Kinderen trouwens genoeg in het gebouw. Vanaf de tweede verdieping klinkt gelach en gejoel. Een klas basisscholieren is bezig in de 'creatieve speeltuin'; de ruimte staat vol met 'techniek om aan te raken': de ruimte is gevuld met knoppen, hendels, wielen en allerhande apparaten om iets in gang te zetten. Ze hebben net hun broodje op het 'Picknickplein' genuttigd. Een andere klas volgt op hetzelfde moment een les in één van de lokalen: het programmeren van robotjes. Kunnen ze ook zelf aan de slag; op de afdelingen communicatie en robotica hebben ze eerder die middag kunnen zien en ervaren hoe het allemaal zo gekomen is, robots zijn beslist ook van gisteren.

Aan het eind van de middag krijgt het lokaal een andere bestemming. Er is 's avonds een cursus tekenen & schilderen voor gevorderden. Deelnemers komen uit de regio. Het hele gebouw is open, dus ook het museale gedeelte. Zo kan de partner van een van de cursisten gezellig mee, de een schildert, de ander geniet van de vaste opstelling. Een uitkomst, die avondopenstelling. De meeste musea zijn immers alleen open, wanneer de meeste mensen aan het werk zijn.

Afgezien van de tekencursus wordt er die avond ook een lezing gehouden in samenwerking met de bibliotheek. Een wetenschapsfilosoof van de Universiteit Twente geeft een boeiend exposé over de relatie tussen kunst en techniek in de afgelopen drie eeuwen, er komen ruim vijftig mensen op af. Een hot item: komend weekend is er weer een Maker Faire in Hengelo, waar HEIM & CREA samen met veel Twentse organisaties uit de creatieve wereld acte de présence geeft met workshops 3D-ontwerpen en -printen.

ONZE MISSIE

Sinds 1 januari 2015 zijn Techniekmuseum HEIM en CREA Centrum voor Kunsteducatie gefuseerd. Komende jaren zal de fusie steeds zichtbaarder worden in onze programmering en huisvesting. HEIM & CREA wil uitgroeien tot een gastvrij middelpunt van Hengelo en Twente, voor de eigen inwoners en voor bezoekers van ver daarbuiten. Een levendige vrijplaats, waar alle mensen zich welkom voelen en waar voor iedereen op ieder moment van de dag iets te doen is. Niet alleen een warenhuis voor wie naar iets op zoek is, maar ook een speciaalzaak voor wie al weet wat hij of zij wil gaan doen. Een gemeenschap, waar liefhebbers en het brede publiek elkaar vinden, jong en oud.

HEIM & CREA combineert een museale functie met de rollen van leerinstituut en speeltuin. Bij ons kun je zowel plezier hebben en spelen, als ook kennismaken met en leren over allerlei kunstvormen, techniek en erfgoed. Wij laten zien hoe waardevol ons cultureel en industrieel erfgoed is bij onze zoektocht naar antwoorden op maatschappelijke vraagstukken van nu. We sporen je aan om zelf te experimenteren, te creëren en te innoveren. Want bij ons is ruimte voor creativiteit, lef en analytisch denken. Bij ons is tijd voor verrijkende ontmoetingen en interactie. Met als doel:

BLIJVENDE VERWONDERING OVER WAARTOE JIJ IN STAAT BENT!

HET GEBOUW: GEEN TEMPEL MAAR EEN DORPSPLEIN

De thuisbasis van HEIM & CREA ligt in de Wilhelminaschool, de voormalige bedrijfsschool van Stork, en - in volgorde van onze voorkeur - (1) het aan de linkerkant gelegen ketel- en turbinehuis van Stork, (2) een uitbreiding van de nieuwbouw van het HEIM op het terrein achter de school en (3) de aan de rechterzijde gelegen zijvleugel van het Dikkers-complex. In alle drie opties hebben we het over een gebied midden in Hart van Zuid, een exponent van de industriële bloei van Hengelo. Stork en Dikkers zijn van grote betekenis geweest voor de ontwikkeling van metaalstad Hengelo, als gieter, als machinebouwer, als maker van appendages. De ambitie is om de Wilhelminaschool en de bebouwing links of rechts met elkaar te verbinden door middel van een nieuw te bouwen architectonisch aansprekend entreegebouw, al dan niet in de vorm van een atrium.

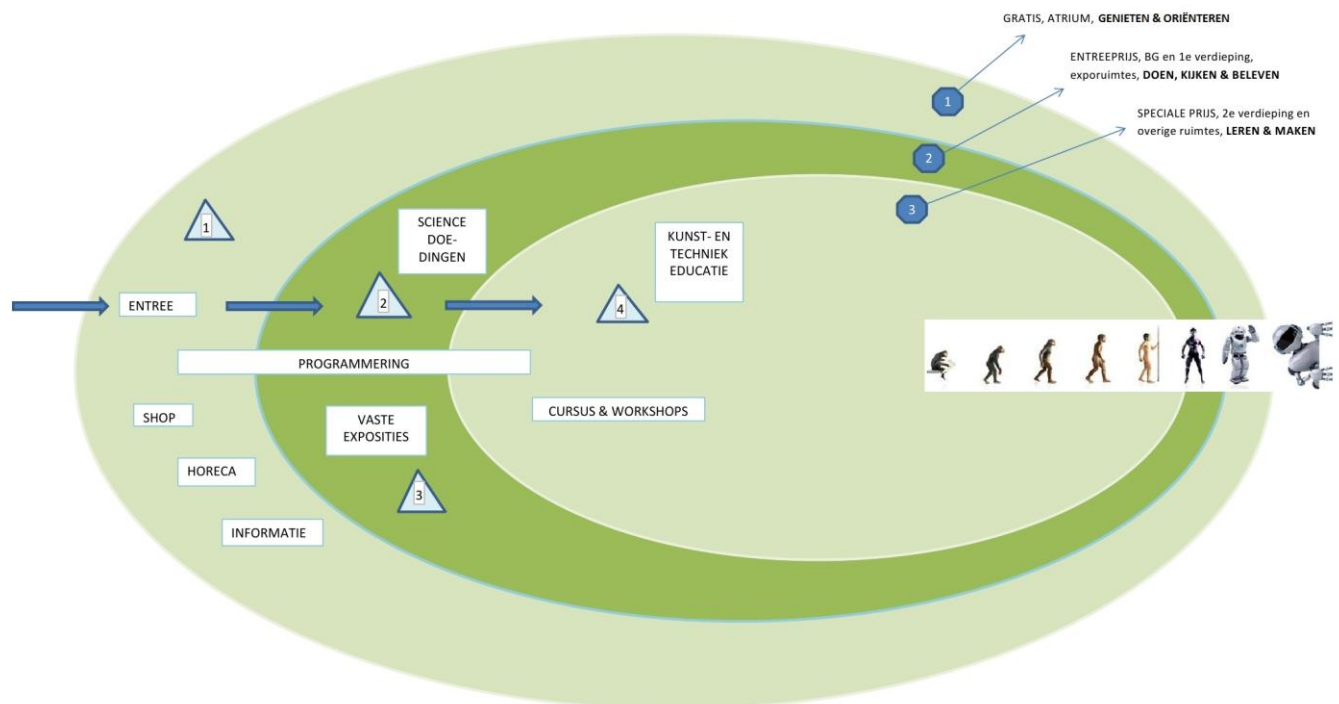
Entree

De nieuw te bouwen entree is straks het gastvrije middelpunt van het complex, waar altijd wat gebeurt, overdag en 's avonds. Het entreegedeelte is vrij toegankelijk, de niet-betalende bezoeker moet er prettig kunnen toeven, een kop koffie kunnen drinken, een lunch gebruiken, genieten van de architectuur of iets kopen in de shop. De informatie die te verkrijgen is, betreft niet alleen de activiteiten van HEIM & CREA zelf, maar ook de ruimte daarbuiten. Het entreegebouw is niet alleen naar binnen gericht, maar vervult ook een functie naar buiten toe: als informatiepunt voor wandelroutes, excursies, culturele evenementen, historische en actuele informatie over Hart van Zuid, Hengelo en Twente. Het entreegebouw is ook 's avonds open, niet alleen om cursisten toegang te geven, maar ook voor bijzondere evenementen, zoals concerten, voorstellingen en lezingen. Dit opent de mogelijkheid om ook in de avonduren samen te werken met culturele organisaties, onderwijsinstellingen en bedrijven. Tegelijkertijd ontstaat er 'reuring' op een plaats die doorgaans relatief stil is en beantwoordt het op deze manier ook aan de Hart van Zuid-filosofie. Het nodigt iedereen uit om toe te treden tot het dorpsplein.

Routing: van 'genieten & oriënteren' tot en met 'leren & maken'

Daar waar het entreegebouw gratis toegankelijk is, betaalt de bezoeker vervolgens voor hetgeen hij/zij aan activiteiten voorgenomen heeft of ter plekke kiest. De programmering van HEIM & CREA start als het ware bij de voordeur en loopt door tot op de bovenste verdiepingen, afhankelijk van welke keuze de bezoeker maakt. Gratis en vrijblijvend bij de entree tot en met betaald tentoonstellingsbezoek en het volgen van cursussen dieper in het gebouw. Deze zogenaamde 'zonering' of 'gelaagdheid' straalt uit wat we willen zijn: een warenhuis met speciaalzaken her en der. Schematisch weergegeven:

Verbindende pleinen: oriënteren, informeren, genieten, picknicken

▲ Op de routing door het warenhuis worden vier pleinen gesitueerd. Deze pleinen hebben een brede en informele functie: het zijn herkenbare plekken (oriëntatie) waar men kan zien waar men zich bevindt, men kan er zijn broodje opeten ('picknickplaats'), extra informatie inwinnen achter een touchscreen, uitrusten et cetera. De *pleinen* zijn verbindend, ontspannend en informerend. De indeling in pleinen komt overeen met ons 'gelaagde' en steeds meer op specifieke doelgroepen gerichte aanbod. Er worden vier pleinen ingericht:

1. Het INFORMATIEPLEIN: GENIETEN & ORIËNTEREN. Het plein is in de 'gratis zone' ondergebracht en geeft een introductie op, en een totaalbeeld van wat we willen bieden: kunst, techniek en erfgoed als uitingsvormen van de menselijke scheppingsdrang. 'Eyecatcher' op dit plein is een grote kalender uit 1860, een meer dan 3 meter hoog object dat symbool staat voor het begin van de industrialisatie van Twente. Het is een van de eerste objecten door Stork voor de textielindustrie vervaardigd, staat model voor het industrieel erfgoed en refereert aan de museale functie van HEIM & CREA. Kleine objecten en informatiezuilen wijzen de bezoeker hier de weg door het gebouw, van exposities tot en met de workshopruimtes.

2. Het VROEGERPLEIN: DOEN, KIJKEN & BELEVEN. Kunst en techniek en de wijze waarop ze elkaar beïnvloeden, zijn niet alleen van deze tijd. Op het erfgoedplein (vroeger) krijgt de bezoeker voorbeelden uit het verleden van hoe kunstenaars en technici met elkaar in de weer waren en op welke wijze ze op talloze manieren iets aan elkaar hebben gehad. Te beginnen bij Leonardo da Vinci, maar misschien ook wel ver voor zijn tijd. Het erfgoedplein geeft een kijkje in de keuken van voor onze tijd, ook de tijd van de eerste en tweede industriële revolutie (zie verderop). Het plein is het kantelpunt tussen waar we vandaan komen en wat we willen doen.

3. Het INNOVATIEPLEIN: DOEN, KIJKEN & BELEVEN. Dit plein heeft hetzelfde karakter als het erfgoedplein, maar is gericht op het heden en de toekomst: de tijd van de derde en vierde industriële revoluties. Het accent ligt hier op de relatie tussen kunst, ambacht en innovatie. Maken, bouwen, creëren, ontwikkelen, uitvinden zijn disciplines die elkaar op het plein ontmoeten.

4. Het EDUCATIEPLEIN: LEREN & MAKEN (en REFLECTEREN). Dit plein is louter interactief en niet bedoeld om stil te zitten. Gesitueerd op de tweede verdieping van het gebouw en uitnodigend om iets te doen. Het educatieplein is misschien wel een net woord voor 'speeltuin', bezoekers kunnen zich uitleven op alle 'hands-ons' die opgesteld staan. Het educatieplein is tegelijkertijd de opmaat voor workshops, lesstofvervangende programma's en doe-activiteiten; het geeft een beeld van de mogelijkheden om met je handen aan het werk te gaan. En is het niet nu, dan wel een volgende keer.

PROGRAMMERING: INTEGRAAL, OVERAL EN MEERLAGIG

HEIM/CREA belooft veel en daarom bieden wij ook veel. Om aan te sluiten bij de uiteenlopende behoeften van ons publiek, kent de programmering vele vormen (lagen), onder te brengen in drie hoofdstromen:

1. *Presentaties*
2. *Workshops en lessen*
3. *Events*

Om herkenbaarheid en consistentie in deze programmering aan te brengen, bewaken we onze uitgangspunten nadrukkelijk. Deze zijn:

- De vaste presentatie volgt het verhaal van de vier industriële revoluties. Ze worden elders in dit stuk beschreven.
- De revoluties worden getoond aan de hand van vier inhoudelijke invalshoeken: techniek en ambacht, kunst en creatie, historische context en sociaal-maatschappelijke impact. Al het overige aanbod, dat naast de vaste presentatie wordt georganiseerd, moet voldoen aan minstens twee van die vier invalshoeken.
- Wij programmeren op drie kennisniveaus: 'Oriënteren, kijken en genieten', 'Kijken, doen en beleven', 'Doen, maken en reflecteren'.
- Deze gelaagdheid is steeds zichtbaar in het gebouw, onder andere door de inrichting van zogenaamde verbindende pleinen. Naarmate een bezoeker dieper het gebouw binnen gaat en de trappen naar de

2^e etage bestijgt, zal hij/zij tot meer verdieping worden uitgedaagd. Maar tot welke mate van verdieping of verheffing een bezoeker ook besluit, in alle gevallen beloven wij aan iedereen die met ons te maken krijgt: “Blijvende verwondering over waartoe jij in staat bent!”.

- Die vier invalshoeken vinden we overal terug. We noemen het een ‘meerlagig’ aanbod, dat toegesneden is op de wensen en vragen van onze bezoekers. Een kind van tien jaar zoekt iets anders dan een ouder echtpaar, een toerist verwacht andere dingen aan te treffen dan iemand die een specifieke cursus wil volgen, de Hengeloër komt anders binnen dan iemand die eerst tweehonderd kilometer heeft gereisd.

Om de vraag van een brede doelgroep te beantwoorden, kiezen we dus niet alleen voor een thematische opzet en benadering, maar ook voor een programmatische. Als volgt:

1. Presentaties

1a. VASTE PRESENTATIE: In de Wilhelminaschool vertellen wij verhalen over kunst, techniek en erfgoed. Dit doen wij aan de hand van vooral Twentse bedenksels en maaksels. De kern van onze museale collectie bestaat uit Twents Industrieel erfgoed, in de 20ste eeuw bijeengebracht door de stichters van Techniekmuseum HEIM. Het verhaal dat wij vertellen, ontvouwt zich aan bezoekers via de vier opeenvolgende industriële revoluties.

1b. WISSELENDE PRESENTATIE: In de Wilhelminaschool zijn ook altijd wisselende presentaties te zien, over kunst, techniek en erfgoed. De wisselende presentaties worden georganiseerd in aparte ruimtes, maar ook geïntegreerd in de vaste opstelling. Objecten krijgen een heel andere betekenis als ze in een nieuwe context worden geplaatst, thematisch of vanuit een actuele maatschappelijke discussie. Verleden en heden worden verbonden. Ook organiseren wij exposities van het werk van onze cursisten tot en met professionele beeldende kunst, waar altijd een educatief programma aan verbonden is (tot op heden bekend staand als Zaal Zuid).

2. Workshops en lessen

Onze presentaties vormen de basis voor deze ervaring, maar daarmee bieden wij ook een heel breed en divers palet aan lessen en workshops. De Twentse geschiedenis van metaalgieten bijvoorbeeld wordt in de Wilhelminaschool verteld en kan de aanleiding of inspiratie vormen voor deelname aan een cursus bronsgieten. En andersom natuurlijk ook: een deelnemer aan een cursus weven kan in de vaste presentatie het verhaal vinden over de geschiedenis en de techniek van het weven. Het aanbod van CREA/HEIM omvat drie typen in deze categorie:

2a. VRIJETIJDSAANBOD: Wij bieden voor jong en oud een breed aanbod aan vrijetijdscursussen op het terrein van techniek, erfgoed, beeldende kunst, audiovisuele kunst, dans en theater. Wij bieden een uitje voor mensen van alle leeftijden, als vrijetijdsbesteding of een georganiseerd bezoek vanuit school of werk. Je kunt iets boeken, maar ook spontaan binnen lopen zonder vooropgezet doel. Er is altijd wat te doen, voor iedereen wel wat.

2b. ONDERWIJSAANBOD: HEIM & CREA biedt een breed palet aan lessen en workshops voor het primair en voortgezet onderwijs, over kunst, erfgoed en techniek. Scholen waarderen ons, omdat wij meerdere methoden combineren om kinderen aan te spreken. Daarmee spelen wij in op de verschillende manieren waarop kinderen leren en geraakt worden: door bijvoorbeeld te luisteren of juist te doen. Uiteindelijk hopen wij dat – met inachtneming van de ‘funfactor’ - ons binnenschools aanbod voor het grootste gedeelte CMK-proof is en lesstofvervangend (bijdragend aan de kerndoelen van het onderwijs). Verbinding van ons aanbod met maatschappelijke thema’s en vraagstukken is een must, evenals inspelen op de roep om ‘21st century skills’. De vorm van ons aanbod zal steeds meer divers worden, naast klassikaal in de klas en op onze locatie ook (meer individueel) via een digitaal lespakket of Skype.

2c. AANBOD OP MAAT: Wij ontwikkelen ook cursussen, lessen, lezingen en workshops op maat, op verzoek van bijvoorbeeld scholen. Deze kunnen aangeboden worden op het niveau van het primair en voortgezet onderwijs, maar ook op wetenschappelijk niveau. Wij bieden zelf lessen aan, maar hebben ook loketfuncties in huis, te weten de coördinatie van Cultuureducatie Met Kwaliteit (CMK) en de coördinatie en het beheer van Jeugdplein Hengelo (portal voor naschools aanbod en het programma Kunst op School). Het loket CMK voert de functie uit voor en namens alle basisscholen in Hengelo en alle Hengelose culturele instellingen.

3. Events

3a. MAANDELIJKE EVENTS: verspreid over het jaar, sommigen jaarlijks terugkerend, zoals onze goed bezochte doe- en draaidagen. Met kleine events proberen wij snel in te spelen op actuele thema's, bijvoorbeeld in de vorm van demonstraties, workshops, theatervoorstellingen, lezingen et cetera. Verbindingen leggen met de samenleving is ons streven, actief programmeren ons middel daartoe.

3b. EVENTS OP MAAT: wij organiseren ook kleine events op verzoek van bezoekers of instellingen. Deze events zorgen daarnaast voor extra inkomsten.

3c. JAARLIJKE EVENTS: dit biedt de mogelijkheid om een onderwerp op allerlei mogelijkheden te belichten, om verdieping te zoeken en samen te werken met partners in de regio of daar buiten. Dergelijke events vragen een langere voorbereidingstijd en de werving van aanvullende middelen via projectsubsidies en fondsen.

De programmeringscommissie van HEIM & CREA zal deze programmering telkens toetsen aan de hand van onderstaand schema:

	techniek en ambacht	kunst en creatie	sociaal-maatschappelijke context	historische context	kennisiniveau 1 Genieten en oriënteren	kennisiniveau 2 Kijken, doen en beleven	kennisiniveau 3 Leren, maken en reflecteren	toelichting
VBOD								
1a. Presentaties: vaste opstelling Wilhelminaschool	x	x	x	x	x	x	x	Presentatie van de collectie
1b. Presentaties: wisselende presentaties Wilhelminaschool	combi van minstens 2 invalshoeken						x	Tijdelijk en flexibel, daardoor houden ze HEIM & CREA dynamisch
2a. Lessen: vrijetijd en voor alle leeftijden	combi van minstens 2 invalshoeken				x	x	x	
2b. Lessen: binnenschools po en vo	combi van minstens 2 invalshoeken				x	x	x	PO lessen zijn CMK-proof
2c. Lessen: maatwerk/verzoek van po en vo/wijkgericht	combi van minstens 2 invalshoeken					x	x	Kostendekkend door vergoeding van derden
3a. Events: klein, deels jaarlijks terugkerend	combi van minstens 2 invalshoeken				x	x	x	Inspelend op de actualiteit
3b. Events: klein, op maat/verzoek van derden	combi van minstens 2 invalshoeken				x	x	x	Kostendekkend door vergoeding van derden
3c. Events: groot, eenmalig per 3 jaar	x	x	x		x	x	x	Profielversterkend en HEIM & CREA landelijk op de kaart zettend

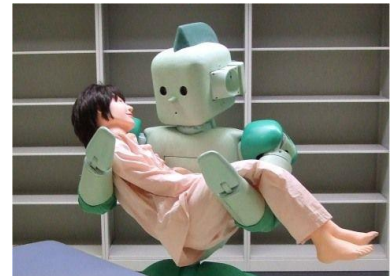
We kiezen ervoor om juist ook binnen de vaste (museale) opstelling en de inrichting te programmeren. Op deze manier willen we de vaste opstelling een integraal onderdeel laten zijn van de algehele programmering en het statische karakter ervan zoveel mogelijk minimaliseren, in ieder geval flexibiliseren. Door in de programmering telkens verbindingen te leggen met de vaste opstelling zijn we in staat om onze thema's voortdurend en steeds wisselend als een 'totaalaanbod' te brengen. De vaste opstelling wordt, kortom, daarmee welhaast synoniem aan de programmering. Om dit te realiseren zijn een omvangrijke ruimtelijke herinrichting en een nieuwe, brede verhaallijn noodzakelijk. De vaste opstelling staat niet langer geïsoleerd in een ruimte, maar is integraal onderdeel van ons warenhuis. Niet alles hoeft gezien te worden, de programmering (en dus niet de opstelling zelf) kan bijvoorbeeld sturend zijn! Het volgen van bijvoorbeeld een cursus metaalbewerken of sieraden maken kan de bezoeker juist specifiek interesseren voor de geschiedenis ervan; het bijwonen van een workshop programmeren kan leiden tot het bekijken de expositie over analoge communicatie. En andersom! Onderdelen van de vaste opstelling kunnen verleiden tot het zelf gaan maken, tot experimenteren: wat is er leuker dan een tentoonstelling te bekijken over weeftechniek en vervolgens zelf een workshop daarover te doen? Deze wisselwerking geeft inhoud aan wat je doet, waardoor inhoud ook bereikbaarder en leuker wordt.

HET VERHAAL IN REVOLUTIES

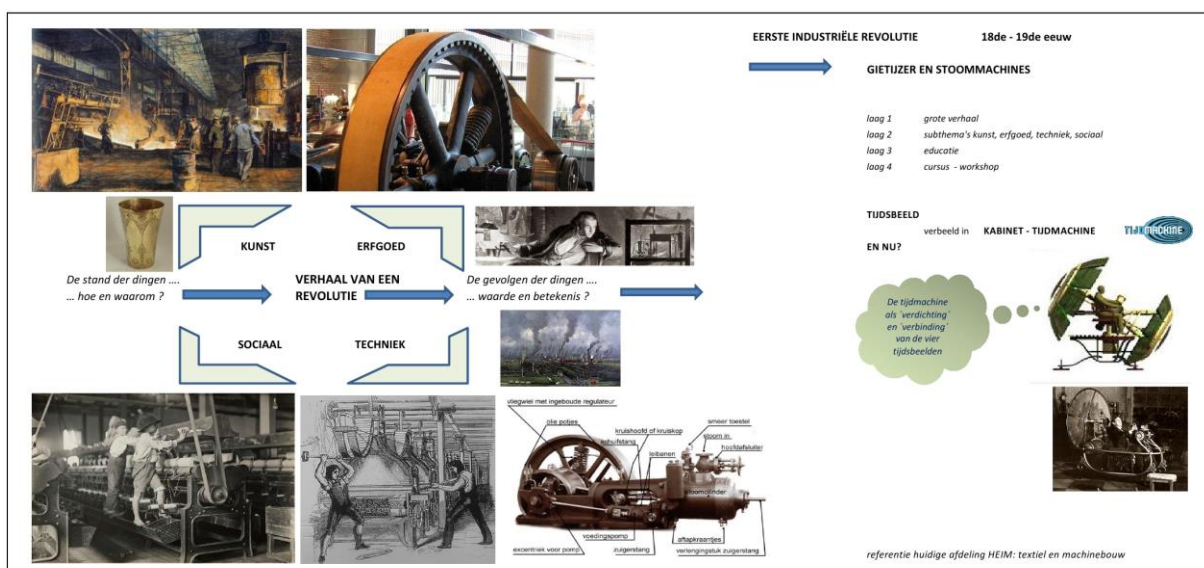
We menen genoemde integratie gevonden te hebben in het vertellen van het 'grote verhaal van de vier industriële revoluties'. Revoluties zijn omwentelingen en kantelpunten, die het leven van de mens onomkeerbaar beïnvloeden. Bij industriële revoluties gaat het weliswaar om belangrijke technologische veranderingen, maar ze hebben evengoed een economische, sociale, mentale en culturele impact. Kijk alleen maar naar de 'vierde industriële revolutie' (of internetrevolutie) van onze eigen tijd, waarbij onder invloed van technologie kennis niet langer macht is, maar wordt gedeeld. Het bewaken van kennis is niet langer het paradigma, maar het delen ervan. Sociale media, openheid en democratisering, sociale en demografische veranderingen zijn kenmerkend voor deze revolutie.

Elk van de vier revoluties leent zich uitstekend voor onze benadering met de vier geschetste invalshoeken *techniek, kunst, erfgoed, sociaal-maatschappelijk*. De verbeelding en vormgeving van elke invalshoek biedt in de vaste opstelling straks letterlijk (fysiek) en figuurlijk de ruimte om te wisselen, aan te passen, te accentueren en te combineren.

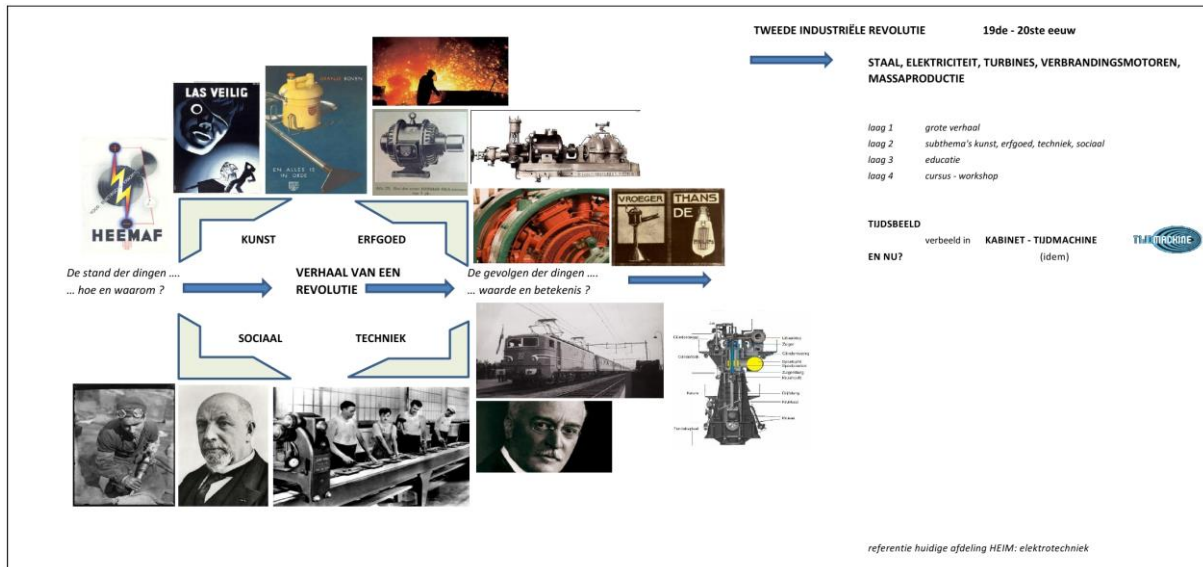

Het kan dan in de praktijk voorkomen dat er naast een grote stoommachine schilderijen worden getoond of beeldmateriaal van arbeidsomstandigheden, onderwijs, dagelijks leven, culturele uitingen et cetera. Objecten komen in een ander daglicht te staan: ze staan niet meer op zichzelf, maar zijn onderdeel van hun tijd. Doel van de nieuwe presentatie is dan ook het verhogen van de consistentie van het verhaal door de aspecten 'tijd', 'thema' en 'context' telkens een zelfde waardering en plaats te geven; het verband tussen 'object' en 'periode' en 'context' zal dus meer worden benadrukt als de rode draad door de opstelling heen. Dit impliceert tevens dat de chronologie der dingen sterk wordt benadrukt. De eerste twee revoluties worden op de begane grond gesitueerd, de derde en vierde op de eerste verdieping.

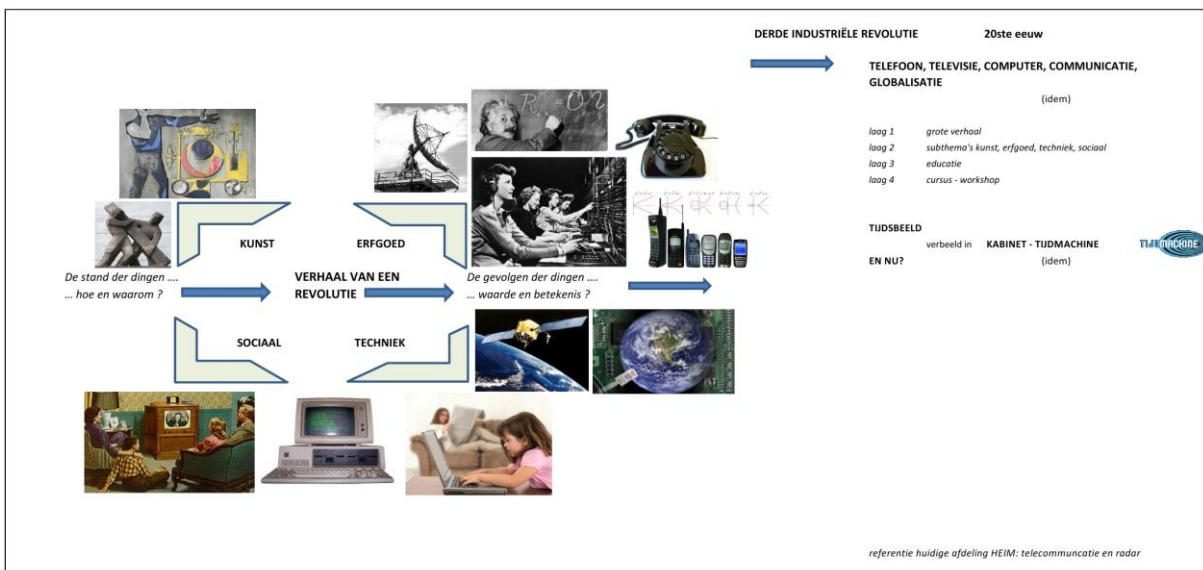
De 1e industriële revolutie vond plaats in de 18^e en 19^e eeuw: een omschakeling van handmatige naar machinale vervaardiging. Stoommachines en gietijzer deden hun intrede. Maatschappelijk protest bleef niet lang uit, bijvoorbeeld van werkeloos geworden wevers. Sommigen gingen zelfs letterlijk de stoommachines te lijf. Oude ambachten verloren terrein, ongeschoolde arbeiders deden het werk in de fabriek. Het leven ging zich steeds meer afspelen in de steden. Industrieschilders, zoals Herman Heijenbrock stonden op. De uitvinding van de afsluitbare verftube zorgde ook in de schilderkunst voor een revolutie. Kunstenaars werden in staat gesteld om buiten het atelier te schilderen, waardoor het impressionisme kon ontstaan. Het begin van massaproductie, massaconsumptie en massacultuur was een feit.

Rond 1900 ontstond de **2^e industriële revolutie**, met de opkomst van staal, elektriciteit, aardolie, turbines en de verbrandingsmotor. Er kwam een sterke roep om verbetering van de werkomstandigheden voor arbeiders en om herwaardering van het handwerk (Arts-and-craftsbeweging). Versmelting van kunstdisciplines leidde tot 'Gesamtkunstwerken' (Jugendstil). Het Bauhaus streefde er naar om mooi en praktisch design voor iedereen bereikbaar te maken, bijvoorbeeld via industriële productie. Kunst en techniek raakten steeds meer verstrengeld. De Stijl betitelde techniek zelfs als kunstvorm!

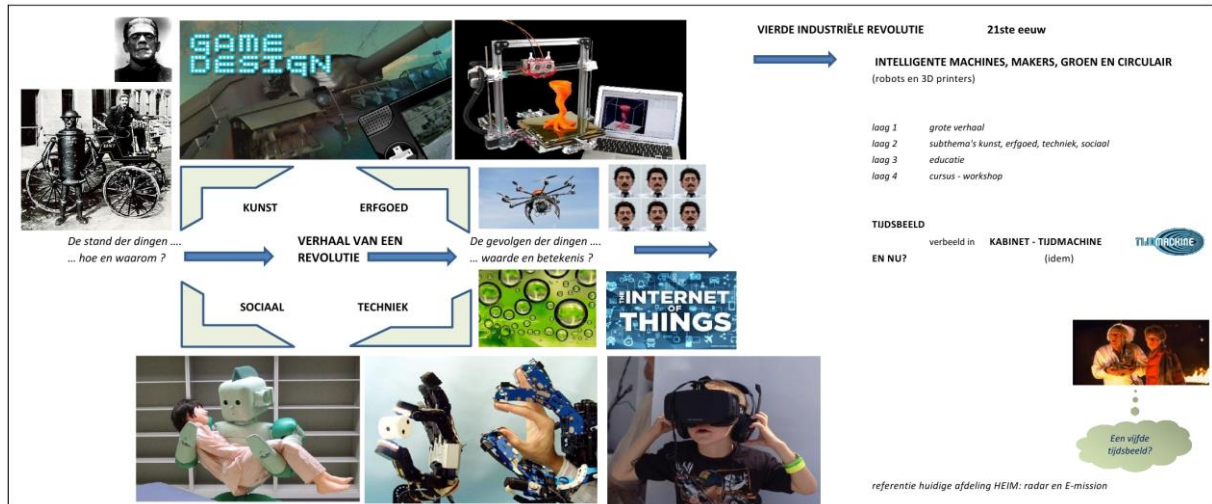

In de 20ste eeuw kregen we te maken met de **3^e industriële revolutie**: computers nemen de communicatie over. Kunst kwam in het teken te staan van optimisme, welvaart en geloof in eigen kunnen. Wederopbouwkunst is daar een mooi voorbeeld van, veelvuldig terug te vinden in fabrieksinterieurs en in de collectie van HEIM & CREA. Door de komst van de computer ontstonden totaal nieuwe kunstvormen, in de muziek, maar ook op het gebied van design en gaming. In de 19^e eeuw had de telegrafie mensen al dichter bij elkaar gebracht, computers en internet verkleinden afstanden mentaal nog meer (globalisering). Versnelling en individualisering namen ook toe. Via internet kreeg (en krijgt) iedereen toegang tot elke plek op de wereld en kunnen ideeën, standpunten, filosofie en kunst veel makkelijker met elkaar uitgewisseld worden.

De **4^e industriële revolutie** is nog gaande: we zitten er midden in. Digitalisering heeft geleid tot de huidige informatiemaatschappij, waarbij informatie een steeds belangrijk product wordt (internet, big data, open

source). De traditionele productieprocessen worden veel slimmer georganiseerd met behulp van ICT (robotisering, The internet of Things, Smart Industries). Het draagt bij aan nieuwe kunstvormen, zoals digitaal design, virtual reality en gaming. Nieuwe materialen en technieken, zoals 3D printing, beïnvloeden de productiemethode en vormtotaal van kunstdisciplines. Consumenten nemen steeds meer het heft in eigen handen, via co-creatie en 3D-printing. Initiatieven op het gebied van duurzaamheid en een circulaire economie nemen sterk toe en krijgen steeds meer navolging.

Als bezoeker kun je het chronologische verhaal volgen, maar kun je ook zappend of aan de hand van een thema je weg kiezen door het gebouw. Vertrekpunt wordt wat mensen willen weten in plaats van wat wij ze willen vertellen. Iedereen kan dus zijn eigen verhaal vormen en een eigen beeld van verleden, heden en toekomst.

DE TIJDMACHINE

De tijdsmachines vormen straks de introductie, de samenvatting, de verbinding en de verdichting van elk van de vier revoluties. Ze worden op herkenbare en in het oog vallende plekken in het gebouw gesitueerd. Bezoekers kunnen er plaats in nemen en worden middels beeld en geluid versneld terug of vooruit in de tijd verplaatst. Ze zijn een hulpmiddel, zo men wil een kapstok, voor diegenen die (zonder de exposities te willen zien) in korte tijd een beeld willen krijgen van het verloop van één van de revoluties en waarom het daar niet bij bleef. De tijdsmachines zijn ook het middel bij uitstek om vragen op te roepen en verklaringen en betekenissen te zoeken. De tijdsmachine reflecteert en werpt discussie op. Wat zou jij doen als ... Elke revolutie werpt immers tegenkrachten op. In de eerste industriële revolutie sloeg men stoommachines stuk omdat ze arbeiders het werk uit handen namen, in de tweede idem dito, maar dan onder invloed van het Taylorisme. De derde revolutie bracht het 'doemdenken' met zich mee. En tegenwoordig zijn we bezorgd over de invloed van 'Big Brother'.

DE COLLECTIE: GEEN DOEL MEER, MAAR MIDDEL

Vroeger toonde een museum "dingen, waar een verhaal aan vastzat", nu presenteren we "verhalen, waar een ding bij hoort"

HEIM & CREA bevindt zich in de bevoorrechte positie dat het op een tastbare manier verleden, heden en toekomst kan combineren. De succesformule draait om het feit dat de tijdsgewrichten letterlijk aanraakbaar zijn: je kunt zelf een stoommachine aanzetten. Een nieuwe manier van inrichten, een nieuwe plaats voor de inrichting, de relatie tussen inrichten en programmeren en het feit dat de instelling meer en directer wil reageren op de bezoeker, heeft consequenties voor het verzamelbeleid van het museum. In de nieuwe constellatie wordt afscheid genomen van het in deze tijd niet meer werkende adagium dat 'collectie een doel op zich is'. Het verzamelbeleid staat in de toekomst in het teken van het verhaal dat de instelling wil vertellen.

Een verhaal op regionale grondslag, maar met een bovenregionale impact. Meer dan ooit zal het verzamelbeleid in dienst staan van de missie, het concept en het verhaal van het museum. Streven is de kwaliteit (en daarmee nadrukkelijk niet de kwantiteit) van de collectie te verbeteren. We verzamelen niet álle dieselmotoren meer, maar alleen die motoren die representatief zijn voor het verhaal. Daarmee stapt het museum definitief af van het idee om objecten te verzamelen die alle facetten en tussenstadia in techniekontwikkeling laten zien; alleen de hoofdlijnen zijn nog van belang.

DUS...

Techniekmuseum HEIM & CREA wil mensen een betekenisvolle ervaring bieden die hen (blijvend) beïnvloedt. Bij ons krijg je de ruimte om de wereld van kunst, techniek en erfgoed op je eigen manier te ontdekken. Wij willen iedereen het belang, de kracht en de pracht van de menselijke creativiteit en inventiviteit laten ervaren en doorleven. Deze ervaring zal ertoe leiden dat mensen anders kijken naar hun omgeving, maar vooral ook naar zichzelf! Wij willen dat iedereen die met HEIM & CREA in aanraking komt, zijn of haar eigen (culturele en technische) kracht (her)ontdekt en (her)waardeert. Mensen verlaten HEIM & CREA met een blijvende verwondering.

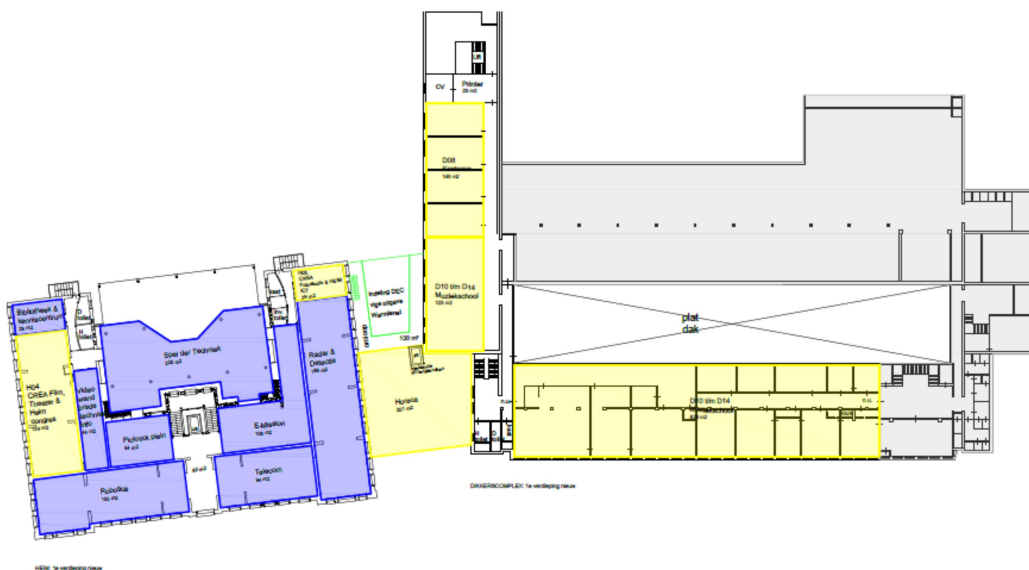
2. Huisvesting HEIM&CREA, Muziekschool

Hengelo en Warmtenet Hengelo

Begane grond Techniekmuseum HEIM (links) en Dikkers complex (rechts)

Kunst, Techniek en Erfgoed worden in het nieuwe concept volledig geïntegreerd. De haalbaarheidsstudie hiervoor is eind november 2015 afgerond. De uitvoering garandeert een optimaal publieksgebruik. Investeren in een gebouw vraagt om visie en financiën. De Wilhelminaschool (afbeelding gebouw links) is in eigendom van de instelling. Het Dikkers complex (afbeelding gebouw rechts) is een leegstand kantoorpand. Uitbreiding van de culturele functie in het Dikkerscomplex draagt bij aan een economische gezond en actief Hart van Hengelo. Deze twee panden dienen gekoppeld te worden door een glazen atrium waarin ook Warmtenet haar plek krijgt.

1st verdieping Techniekmuseum HEIM (links) en Dikkers complex (rechts)

We merken dat er een breed draagvlak is voor dit eigentijdse centrum. Het plan past bij de veranderde maatschappij, de deel economie waarin ruimte is voor nieuwe vormen van communicatie en kennis delen, ontmoeting en (re) creatie.

Op basis van de identiteit dient de verhaallijn aangepast te worden, de ruimtelijke indeling en de routing door de Wilhelminaschool (het linker gebouw op de plattegrond).

Workshops en cursussen zullen worden gegeven te midden van het industriële erfgoed. Dit betekent dat een aantal ruimten van het Techniekmuseum hiervoor zullen worden ingezet. De met geel aangeduide ruimten

Huisvesting muziekeducatie

Afgezien van de studio en de slagwerkruimte (op de begane grond) zal de eerste verdieping van het Dijkers complex worden gebruikt door de Muziekschool Hengelo. Hier bevinden zich de lesruimten voor individuele lessen, groepslessen en ensembles.

Extra ruimte voor educatieve programma's

De toegenomen interesse van scholen voor het volgen van kunst, muziek, techniek en erfgoed lessen vraagt om meer lokalen die zoals veel ruimten in de instelling multifunctioneel zijn.

Ten behoeve hiervan zal de 2de verdieping van het techniekmuseum worden omgebouwd

2de verdieping Techniekmuseum HEIM

3. Investeringsoverzicht Herinrichting

“Het warenhuis voor Kunst, Techniek & Erfgoed”

BEGROTING INRICHTING "Het Warenhuis voor Kunst, Techniek & Erfgoed"

BOUWBUDGET

		aantal m2	m2-prijs ervaring	totaal	m2-prijs keuze	totaal	
Atrium / entreegebouw							
Balie / entree		100	€ 600	€ 60.000	€ 300	€ 30.000	
Garderobe		40	€ 600	€ 24.000	€ 300	€ 12.000	
Horeca		120	€ 600	€ 72.000	€ 300	€ 36.000	
Shop		50	€ 600	€ 30.000	€ 300	€ 15.000	
Informatieplein		40	€ 600	€ 24.000	€ 300	€ 12.000	
							€ 105.000
Exposities							
Tijdmachines (4x 40m2)		160	€ 2.200	€ 352.000	€ 1.000	€ 160.000	
Vroegeplein		40	€ 600	€ 24.000	€ 400	€ 16.000	
Innovatieplein		40	€ 600	€ 24.000	€ 400	€ 16.000	
Educatieplein		40	€ 600	€ 24.000	€ 400	€ 16.000	
Expo - objecten	60%	780	€ 900	€ 702.000	€ 400	€ 312.000	
Expo - multimedia	15%	195	€ 1.800	€ 351.000	€ 1.000	€ 195.000	
Expo - hands-ons	15%	195	€ 1.800	€ 351.000	€ 1.000	€ 195.000	
Maak- en doe-Labs in expo	10%	130	€ 1.800	€ 234.000	€ 1.000	€ 130.000	
Zaal Zuid		150	€ 200	€ 30.000	€ 150	€ 22.500	
							€ 1.062.500
Educatie / workshops							
Labs buiten expo (de speeltuin)		220	€ 1.800	€ 396.000	€ 1.000	€ 220.000	
Workshopruimtes:							
erfgoed		150	€ 200	€ 30.000	€ 150	€ 22.500	
techniek(lokaal)		300	€ 200	€ 60.000	€ 150	€ 45.000	
kunst		300	€ 200	€ 60.000	€ 150	€ 45.000	
dans, muziek, theater		350	€ 200	€ 70.000	€ 150	€ 52.500	
muziekschool		600	€ 200	€ 120.000	€ 150	€ 90.000	
							€ 475.000
Diversen							
Auditorium, congresruimte		200	€ 600	€ 120.000	€ 400	€ 80.000	
Kenniscentrum/documentatie		50	€ 200	€ 10.000	€ 200	€ 10.000	
overige ruimtes (w.o. soos)		250	€ 200	€ 50.000	€ 200	€ 50.000	
Buitenterrein (met doe-elementen)		300	€ 500	€ 150.000	€ 200	€ 60.000	
							€ 200.000
Verkeersruimte, sanitair, opslag, kantoren et cetera							
		500	€ 200	€ 100.000	€ 100	€ 50.000	
							€ 50.000
TOTAAL (incl buitenterrein, excl btw)		5300	€ 3.468.000		€ 1.892.500	€ 1.892.500	

4. Investeringsoverzicht

“Huisvesting”

KOSTEN HUISVESTING HEIM&CREA binnen WILHELMINASCHOOL, DIKKERS COMPLEX en ATRIUM					
Werkzaamheden t.b.v. nieuwbouw ATRIUM tussen Heim en Dikkerscomplex					totaal/onderdeel
Nieuwbouw Crea / Heim					
grondwerk t.b.v. nieuwbouw incl. afvoeren grond	350,00	m2	€ 20,00	€ 9.500,00	
afvoeren vervuilde grond	PM				
grondverbetering	PM				
buitenriolering	1,00	ps	€ 1.500,00	€ 1.500,00	
paalfundering	PM				
strokenfundering incl. fundatiemetselwerk	130,00	m1	€ 100,00	€ 13.000,00	
begane grondvloer beton geïsoleerd, standaard belasting	200,00	m2	€ 75,00	€ 15.000,00	
verdiepingsvloer beton, standaard belasting	200,00	m2	€ 75,00	€ 15.000,00	
dakvloer houten balklaag	200,00	m2	€ 75,00	€ 15.000,00	
staalconstructie	5.000,00	kg	€ 3,00	€ 15.000,00	
kantplanken	14,00	m1	€ 39,00	€ 546,00	
aluminium vliesgevel voorzijde incl. HR++ beglazing en roosters	103,00	m2	€ 450,00	€ 46.350,00	
dakbedekking, bitumineus incl. isolatie en aluminium daktrim	200,00	m2	€ 56,00	€ 11.200,00	
Systeemplafonds	400,00	m2	€ 48,65	€ 19.460,00	
Zandcement dekvloer	200,00	m2	€ 9,50	€ 1.900,00	
PVC vloerbedekking	180,00	m2	€ 35,00	€ 6.300,00	
schoonloopmat Coral Classic 4700	20,00	m2	€ 48,60	€ 972,00	
afbouw incl toiletgroep	400,00	m2	€ 200,00	€ 80.000,00	
zonweringen inclusief voorzieningen	20,00	m1	€ 250,00	€ 5.000,00	
Netto aanneemsom					€ 255.728,00
Algemene Bouwplaatskosten				6,00%	€ 15.343,68
AK winst en risico				8,00%	€ 21.685,73
bankgarantie 5%					€ 1.463,79
Car-verzekering					€ 1.059,20
Aanneemsom exclusief B.T.W.					€ 295.280,40
Aandeel investering huisvesting Muziekschool Hengelo	50,00%			€ 147.640,20	
Aandeel investering huisvesting HEIM&CREA	50,00%				€ 147.640,20
<i>(Aandeel Warmtenet is separaat gecalculeerd)</i>					
Raming: Renovatie en nieuwbouw tbv Heim / Crea Hengelo					
maatvoering, inmeten gebouw				€ 1.000,00	
Sloopwerk Dikkerscomplex begane grond				€ 29.840,00	
Sloopwerk Heim				€ 2.168,75	
Buitenriolering en drainage				€ 500,00	
constructieve voorzieningen				€ 3.000,00	
Binnenwanden, kozijnen en deuren Dikkerscomplex begane grond				€ 71.205,00	
Binnenwanden Heim				€ 4.500,00	
brandwerende voorzieningen			PM		
Buitenkozijnen en deuren Heim				€ 6.820,00	
Vloerafwerkingen Dikkerscomplex begane grond				€ 77.460,00	
Vloerafwerkingen Heim				€ 3.635,00	
Wandafwerkingen Dikkers begane grond				€ 42.185,00	
Wandafwerkingen Heim				€ 18.100,00	
Plafondafwerkingen Dikkers begane grond				€ 52.475,00	
Glas- en schilderwerken Dikkers begane grond				€ 9.677,50	
Glas- en schilderwerken Heim				€ 1.500,00	
steigerwerk/veiligheidsvoorzieningen				€ 3.000,00	
Netto aanneemsom					€ 327.066,25
Algemene Bouwplaatskosten					€ 19.623,98
AK, winst&risico					€ 27.735,22
bankgarantie 5%					€ 1.872,13
Car-verzekering					€ 1.354,67
					€ 377.652,24
				€ 0,00	
Installaties excl. B.T.W.				€ 343.320,00	
Stelposten				€ 182.424,94	
					€ 525.744,94
Leges en onvoorzien	€ 8.750,00	+	5,00%		€ 61.302
Enmalige investering huisvesting HEIM&CREA					€ 1.112.339,25

KOSTEN HUISVESTING MUZIEKSCHOOL HENGEL binnen DIKKERS COMPLEX en ATRIUM					
Werkzaamheden t.b.v. nieuwbouw ATRIUM tussen Heim en Dikkerscomplex					totaal/onderdeel
Nieuwbouw Crea / Heim					
grondwerk t.b.v. nieuwbouw incl. afvoeren grond	350,00	m2	€ 20,00	€ 9.500,00	
afvoeren vervuilde grond	PM				
grondverbetering	PM				
buitenriolering	1,00	ps	€ 1.500,00	€ 1.500,00	
paalfundering	PM				
strokenfundering incl. fundatiemetselwerk	130,00	m1	€ 100,00	€ 13.000,00	
begane grondvloer beton geïsoleerd, standaard belasting	200,00	m2	€ 75,00	€ 15.000,00	
verdiepingsvloer beton, standaard belasting	200,00	m2	€ 75,00	€ 15.000,00	
dakvloer houten balklaag	200,00	m2	€ 75,00	€ 15.000,00	
staalconstructie	5.000,00	kg	€ 3,00	€ 15.000,00	
kantplanken	14,00	m1	€ 39,00	€ 546,00	
aluminium vliesgevel voorzijde incl. HR++ beglazing en roosters	103,00	m2	€ 450,00	€ 46.350,00	
dakbedekking, bitumineus incl. isolatie en aluminium daktrim	200,00	m2	€ 56,00	€ 11.200,00	
Systeemplafonds	400,00	m2	€ 48,65	€ 19.460,00	
Zandcement dekvloer	200,00	m2	€ 9,50	€ 1.900,00	
PVC vloerbedekking	180,00	m2	€ 35,00	€ 6.300,00	
schoonloopmat Coral Classic 4700	20,00	m2	€ 48,60	€ 972,00	
afbouw incl toiletgroep	400,00	m2	€ 200,00	€ 80.000,00	
zonweringen inclusief voorzieningen	20,00	m1	€ 250,00	€ 5.000,00	
Netto aanneemsom					€ 255.728,00
Algemene Bouwplaatskosten				6,00%	€ 15.343,68
AK winst en risico				8,00%	€ 21.685,73
bankgarantie 5%					€ 1.463,79
Car-verzekering					€ 1.059,20
Aanneemsom exclusief B.T.W.					€ 295.280,40
Aandeel investering huisvesting HEIM&CREA	50,00%			€ 147.640,20	
Aandeel investering huisvesting Muziekschool Hengelo (Aandeel Warmtenet is separaat gecalculeerd)	50,00%				€ 147.640,20
Raming: Renovatie en nieuwbouw tbv Heim / Crea Hengelo					
maatvoering, inmeten gebouw				€ 500,00	
Sloopwerk Dikkerscomplex verdieping				€ 21.690,00	
Buitenriolering en drainage				€ 250,00	
constructieve voorzieningen				€ 2.000,00	
Binnenwanden, kozijnen en deuren Dikkerscomplex verdieping				€ 76.355,00	
Metal Stud binnenwanden geïsoleerd (Studio en slagwerk ruimte)				€ 25.000,00	
brandwerende voorzieningen				PM	
Vloerafwerkingen Dikkerscomplex verdieping				€ 73.410,00	
Wandafwerkingen Dikkers verdieping				€ 29.015,00	
Plafondafwerkingen Dikkers verdieping				€ 26.987,50	
Glas- en schilderwerken Dikkers verdieping				€ 9.077,50	
steigerwerk/veiligheidsvoorzieningen				€ 2.000,00	
Netto aanneemsom					€ 266.285,00
Algemene Bouwplaatskosten					€ 15.977,10
AK, winst&risico					€ 22.580,97
bankgarantie 5%					€ 1.524,22
Car-verzekering					€ 1.102,92
Aanneemsom exclusief B.T.W.					€ 307.470,21
Installaties excl. B.T.W.				€ 226.625,00	
Stelposten				€ 128.617,25	
					€ 355.242,25
Leges en onvoorzien	€ 8.750,00	+	5,00%		€ 49.268
Eenmalige investering huisvesting Muziekschool					€ 859.620,29

KOSTEN HUISVESTING WARMTENET HENGEL binnen ATRIUM					
Werkzaamheden t.b.v. nieuwbouw ATRIUM tussen Heim en Dijkerscomplex					
Nieuwbouw Warmtenet					
toegangsdeur buiten, dubbel, 2 m breed incl roosters	5,00	m2	€ 350,00	€ 1.750,00	
metselwerk, bijzondere steen, spouwmuur met isolatie	43,50	m2	€ 200,00	€ 8.700,00	
aluminium vliesgevel incl. HR++ beglazing, links en rechts van DEC	30,00	m2	€ 450,00	€ 13.500,00	
kantplanken	6,00	m1	€ 39,00	€ 234,00	
glaswand van vloer tot plafond BG, verdiepingshoog, gelaagd	100,00	m2	€ 200,00	€ 20.000,00	
glaswand van vloer tot plafond VD, 2,60 meter hoog, gelaagd	65,00	m2	€ 200,00	€ 13.000,00	
vloersparing begane grondvloer, sparing voorzien van glas	1,00	pst	€ 3.500,00	€ 3.500,00	
stalen trap, verdiepingshoog incl balustrade	1,00	st	€ 3.500,00	€ 3.500,00	
brandwerende doorvoeringen 60 minuten	1,00	pst	€ 2.500,00	€ 2.500,00	
staalconstructie	10.000,00	kg	€ 3,00	€ 30.000,00	
afvoeren vervuilde grond	PM				
grondverbetering	PM				
paalfundering	PM				
strokenfundering incl. fundatiemetselwerk	70,00	m1	€ 100,00	€ 7.000,00	
begane grondvloer beton geïsoleerd, 1300kg/m2 belasting	120,00	m2	€ 100,00	€ 12.000,00	
verdiepingsvloer beton, 1000kg/m2 belasting	120,00	m2	€ 135,00	€ 16.200,00	
dakvloer houten balklaag	120,00	m2	€ 75,00	€ 9.000,00	
toeslag pofvoorziening in dakvloer 1x2 m	1,00	ps	€ 500,00	€ 500,00	
dakbedekking, bitumineus incl. isolatie en aluminium daktrim	120,00	m2	€ 56,00	€ 6.720,00	
Systeemplafonds	240,00	m2	€ 48,65	€ 11.676,00	
Zandcement dekvloer	240,00	m2	€ 9,50	€ 2.280,00	
PVC vloerbedekking	220,00	m2	€ 35,00	€ 7.700,00	
schoonloopmat Coral Classic 4700	20,00	m2	€ 48,60	€ 972,00	
					€ 170.732,00
Algemene Bouwplaatskosten				6,00%	€ 10.243,92
AK winst en risico				8,00%	€ 14.478,07
bankgarantie 5%					€ 977,27
Car-verzekering					€ 707,15
Aanneemsom exclusief B.T.W.					€ 197.138,42
excl. levering en installatie onderdelen DEC door Warmtenet waaronder:					
- warmtepompen, buffervaten, leidingwerk en meterkast					
- ketels, pompen, verdeler, regelkast en waterbehandeling, leidingwerk					
Installaties excl. B.T.W.				€ -	
Stelposten				€ 158.542,19	
(incl. stelpost voor bestemmingsplankosten, nutsaansluiting en verhuizen transformatorhuis)					€ 158.542,19
Leges en onvoorzien	€ 8.750,00	+	5,00%		€ 26.534
Eenmalige investering huisvesting Warmtenet Hengelo					€ 382.214,64

5. Dekkingsplan

Als een ondernemende organisatie werken wij concreet aan het genereren van nieuwe inkomsten. Via fondsenwerving en sponsoring. De samenwerkende partijen doen er alles aan om het pand een duurzame invulling te geven, zodat er culturele, maatschappelijke, recreatieve en daardoor economische meerwaarde ontstaat.

Om dit te kunnen realiseren is onderstaand dekkingsplan ingericht. Met dien verstande dat na eenmalige investering de exploitatie van de organisatie sluitend is. Doel is een duurzaam, toekomstbestendig en creatief Hart van Hengelo.

De gemeente Hengelo is een actieve partner in dit plan en heeft inmiddels in haar nieuw beleid een eerste bedrag van minimaal €600.000,00 geoormerkt. Daarnaast is de post voor het inhuizen van Warmtenet Hengelo binnen het atrium reeds afgedekt.

In de periode december zullen de onderstaande fondsen worden benaderd.

We denken investeerders een fondsen enthousiast te kunnen maken voor dit nieuwe perspectief waar visie achter zit en waar gedacht wordt vanuit kracht van samenwerking en verbinding.

Dekkingsplan voor (her)inrichting en huisvesting

Gemeente Hengelo	€ 1.460.000
Provincie Overijssel	€ 1.000.000
Bank Giro Loterij	€ 400.000
Investering Warmtenet Hengelo	€ 382.000
Samenwerking Musea (Mondriaan fonds)	€ 263.000
Regio Twente	€ 130.000
VSB-fonds	€ 120.000
Fonds 21	€ 90.000
Sponsoring Industrie	€ 80.000
Bouwfonds Cultuurfonds BNG	€ 60.000
Prins Bernhard Cultuurfonds	€ 60.000
Stimuleringsfonds Creatieve industrie	€ 50.000
Stichting Dioraphte	€ 45.000
Roelvink	€ 30.000
Fuldauer	€ 20.000
Willem Willink	€ 20.000
Rabobank Centraal Twente	€ 20.000
Gamefonds	€ 17.500
	€ 4.247.500

Exploitatierkening;

03/03/'16

	Begroting 2017 HC-MSH	Begroting 2018 HC-MSH	Begroting 2019 HC-MSH	Begroting 2020 HC-MSH
Baten				
Subsidies	1.129.500	1.115.600	1.115.600	906.000
Lesgelden	360.000	370.000	375.000	385.000
Opbrengsten projecten	50.000	50.000	50.000	50.000
Overige baten	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal baten	1.549.500	1.545.600	1.550.600	1.351.000
Lasten				
Personeel				
Directie (0,5 fte delen met HC) <i>cao-ke</i>	58.122	58.122	58.122	58.122
Administratie (1,44 Fte van MSH) <i>car-uwo</i>	60.896	60.896	42.289	42.289
Logistiek / Huismeester (1,78 fte van MSH) <i>car-uwo</i>	73.294	73.294	41.176	41.176
Public Relations medewerker (0,55 Fte) <i>cao-ke</i>	33.100	33.100	33.100	33.100
Administratief medewerkereur (1,0 Fte)	-	-	-	-
HR medewerker (+0,3 fte t.o.v. HC) <i>cao-ke</i>	16.950	16.950	16.950	16.950
Coordinator Muziek (0,55 Fte) <i>cao-ke</i>	47.510	47.510	47.510	47.510
Receptionist (0,5 Fte)	-	-	-	-
Controller (+0,4 fte t.o.v. HC) <i>cao-ke</i>	32.390	32.390	32.390	32.390
Huismeester (0,5 Fte)	-	-	-	-
Docenten (11,51 fte van MSH) <i>car-uwo</i>	764.499	764.499	764.499	738.000
Loonkosten etc.	1.086.760	1.086.760	1.036.036	1.009.537
Overige personeelskosten	-	-	-	-
Totaal personele lasten	1.086.760	1.086.760	1.036.036	1.009.537
Huisvesting				
Huur ruimtens muziekonderwijs	89.000	89.000	89.000	89.000
Energielasten + overige	20.000	20.000	20.000	20.000
Huur andere locaties	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal Huisvestingskosten	124.000	124.000	124.000	124.000
Organisatiekosten <i>MSH: Alg. Beheerskosten</i>	98.500	88.500	88.500	75.000
Activiteitenkosten <i>MSH: Specifieke kosten</i>	50.000	50.000	50.000	50.000
Uitgaven projecten	35.000	35.000	35.000	35.000
Verkoopkosten/PR	30.000	30.000	30.000	25.000
Afschrijvingen	32.000	32.000	32.000	32.000
Totaal lasten	1.456.260	1.446.260	1.395.536	1.350.537
Exploitatieresultaat	93.240	99.340	155.064	463
Saldo rente en bankkosten				
Jaarresultaat	93.240	99.340	155.064	463
Jaarresultaat voorgaand jaar		3.240	12.580	77.644
Jaarresultaat uit normale exploitatie	93.240	99.340	155.064	463
Kosten/voorziening 2de fase reorganisatie	80.000-	80.000-	80.000-	
Onwikkelen nieuw aanbod & business model	10.000-	10.000-	10.000-	
Cumulatief jaarresultaat	3.240	12.580	77.644	78.107

Bijlage 3 Verhouding aantal leerlingen en hoogte subsidie

Overzicht aantal leerlingen afgezet tegen de subsidiehoogte
Inclusief subsidie Hof van Twente

	jaarsubsidie* Hengelo	jaarsubsidie Delden	leerlingaantal	bedrag per leerling
2009	1.540.407	74850	2478	652
2010	1.546.475	76913	2116	767
2011	1.507.480	76913	1734	914
2012	1.665.580	69831	1758	987
2013	1.665.580	69831	1320	1.315
2014	1.390.580	70962	1091	1.340
2015	1.165.580	31024	1114	1.074
2016	1.129.525	25000	1114	1.036
Meerjarenraming muziekonderwijs vanaf 2020	906.000	0	1114	813

Bijlage 4 Overzicht eenmalige transitiekosten

Eenmalige kosten integratie muziekonderwijs

Jurididische & bestuurlijke kosten	€ 15.000
Opstartkosten infrastructuur muziekonderwijs P&O	€ 35.000
Aanpassing internet/telefonie & integratie backoffice	€ 5.000
Implementeren kantoorautomatiseringssysteem	€ 58.000
<i>Inclusief aanschaf, inrichting en opleiding medewerkers</i>	
ICT Netwerk, Remote backup en intranet	€ 26.500
Aanpassing toegang	€ 9.000
Aanpassing website voor nieuwe organisatie en integratie muziekonderwijs	€ 27.500
Totaal eenmalige transitiekosten	€ 176.000

Bijlage 5 Overzicht investering huisvesting Heim/CREA en muziekschool

Investeringsplan

In dit overzicht is het uitgangspunt dat één centrale huisvesting voor HEIM, Crea en de Muziekschool de gewenste oplossing is. Op basis van dit uitgangspunt komen we tot onderstaand dekkingsplan voor de totale investeringskosten van € 2.160.000. In onderstaand plan is, naast een bijdrage van € 410.000 voor de huisvesting van de muziekschool (zie voorstel 2010011), rekening gehouden met een eenmalige bijdrage van de Gemeente Hengelo van € 600.000 voor het onderdeel huisvesting HEIM&CREA. Dit is conform de begroting 2016-2019. Voor het tekort van € 37.000 zal door HEIM&CREA nog een oplossing gevonden moeten worden.

Scenario 2 Renovatie & nieuwbouw plus bouw atrium met inhuizing Muziekschool en zonder inhuizing Warmtenet					
			Investerings	Afgerond	
Atrium			€ 295.280,40	€ 300.000	
Renovatie & nieuwbouw			€ 1.724.651,83	€ 1.750.000	
Leges + onvoorzien	€ 17.500	5,00%	€ 118.496,61	€ 110.000	
Totale investeringskosten			€ 2.138.428,84	€ 2.160.000	
Dekkingsplan					
Bijdrage EMGA in installaties Dikkerscomplex				€ 400.000	**
Bijdragen Rijk, Provincie, Fondsen en bedrijfsleven				€ 513.000	
Gemeente - onderdeel Huisvesting HEIM&CREA				€ 600.000	
Gemeente - onderdeel Huisvesting Muziekschool				€ 410.000	***
Muziekschool - bijdrage eigen middelen				€ 200.000	
Totale dekking				€ 2.123.000	
Tekort - nog te dekken				€ 37.000	
				€ 2.160.000	

** Aanname: uitgangspunt is het huidige 'bod' van EMGA dat ze € 400.000 bijdragen in de installaties van het Dikkerscomplex als er een deel voor Crea en een deel voor de muziekschool wordt gehuurd.

*** Aanname: Er vanuit gaande dat de raad akkoord gaat met het voorstel over de Muziekschool (2010011) in het voorstel toekomstbestendige muziekschool.

In dit plan is geen rekening gehouden met de in het plan "Het culturele Hart van Hengelo" opgenomen kosten voor de herinrichting (€ 1.892.000) omdat deze conform het "Het culturele hart van Hengelo" (opgesteld door de directie van HEIM/CREA en de interim-directie van Muziekschool) volledig worden gedekt door bijdragen van het Rijk, de Provincie, Fondsen en het bedrijfsleven.